Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...-hээ гарана | № 49 (17172) | 1986 оной февралиин 27, четверг | Сэн 3 мүн.

В. И. ЛЕНИНЭЙ МАВЗОЛЕЙДЭ ВЕНОК ТАБИГДАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **М. С. Горбачев**, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд **Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Д. А. Кунаев, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, В. В. Щербицкий**, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд **П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин**, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар **Л. Н. Зайков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никонов**, союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай нэгэдэхи секретарьнар, КПСС-эй XXVII съездын президиумэй бусад гэшүүд, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудай нэгэдэхи секретарьнар Коммунис партиин үндэhэ hуурие табигша, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй вождь, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй Мавзолейдэ хүрэжэ, венок табиба.

Веногой улаан лентэ дээрэ иигэжэ бэшэгдээтэй: «Владимир Ильич Ленинда — КПСС-эй XXVII съездын делегадуудhаа».

(ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд

...ФОРМАЦИОННО ...ЭДЭЭСЭЛ

...Союзай Коммунис партиин XXVII съезд ху... 1986 оной февралиин 26-да үргэлжэлүүлбэ.
...заседани дээрэ съездын делегадууд партиин ...съездэ КПСС-эй ЦК-гай хэһэн Полити... ...ые, КПСС-эй Центральна шалгалтын комис... ...элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ захалhан байгаа. ...СФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...тников, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэ... ...рь В. В. Щербицкий, КПСС-эй Московско ...митедэй нэгэдэхи секретарь Б. Н. Ельцин, «Кировскэ завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэ... ...догшодой бригадир В. С. Алешников, Бело... партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Н. Н. ...тавропольин хизаарай Степновско районой ...мунизму» колхозой түрүүлэгшэ Н. Д. Тере... ...хстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секре... ...унаев, Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи ...И. Патиашвили, СССР-эй Наукануудай ака... ...дент А. П. Александров, СССР-эй прибор ...томат хэрэгсэлнүүдэй ба хүтэлбэрилгын ту... ...эй министр М. С. Шкабардня гэгшэд элид... ...үбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.
...ын Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи сек... ...и Республикын Гүрэнэй Соведэй болон Ми... Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро Рус, ...оммунис партиин ЦК-гай Генеральна секре... ...Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй пар... Нэгэдэхи секретарь, Польшын Арадай Рес... ...рэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Войцех Ярузель... ...гын үгэнүүдые хэлэhэн байгаа.

...ЭЛЗЭЛ ТҮГЭСӨӨР

...рээдүй тээшээ ...харана. Со... ...лтын булюу ...сэд дүүрэнээр ...түрээ, тэрэ... ...ска хүсэ шада... ...зорилгоор бү... ...боломжонуудые ...йнгоо амжалта ...агшаа дабшал... ...хэрэгтэ совет... ...СС-эй XXVII ...аhан партиин ...Политиче... ...игжуулна.
...инга съездые ...шалаад, тэрэ... ...хы үдэрнүүдые ...й үдэрнүүд ...обди, — гээд, ...э Чимкентын фабрикын оёдолшон, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй депутат Ш. Сарсенова мэдүүлбэ.

— Партиимнай ЦК-гай политическэ элидхэл совет хүнэй аша туhада зорюулагданхай,— гэжэ Таллинай «Таллэкс» гэжэ экскаваторнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг нэгэдэлэй инженер-конструктор М. Титтус хэлэбэ.

— Коммунис партиимнай Совет гүрэнэймнай политика ядерна дайнай аюулые саралгада шэглүүлэгдэнхэй, тиимэhээ манай сэдьхэл зүрхэндэ халуунаар hайшаагдана,— гэжэ Минск хотын часай заводой хабсаргагша В. Якимович мэдүүлбэ.

СЪЕЗДЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

КПСС-эй XXVII съезд Кремль соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. Ехэ дэбжэлтын оршон байдалда делегадууд съездэ Центральна Комитедэй хэһэн Политическэ элидхэлые, КПСС-эй Программын шэнэ найруулгые, партиин Уставта оруулагдаха хубилалтануудые, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое зүбшэн хэлсэнэ.

Февралиин 26-най үглөөнэй 10 час. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. И. Воротниковто** үгэ үгтэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой съездэ хэһэн Политическэ элидхэл хадаа зохёохы марксизм-ленинизмын элитэ ехэ документ болоно гэжэ хэлэхэдээ хэтэрүүлхэгүй байнабди гээд тэрэ тэмдэглээ. Партиин хамтын ухаан бодол, дүй дүршэл тэрээн соо нэбтэрүүлэгдэнхэй. Элидхэл мүнөө үеын эгээл гол шухала асуудалнуудта харюунуудые үгэнэ, коммунизмын илан мандаха байhанда түүхэтэ этигэл найдалаар нэбтэрэнхэй байна.

Урдандаа, тусхайлбал, 80-яад онуудай эхиндэ экономикые хүтэлбэрилгэдэ хуушанай ёho баримталха, хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандаха, бодото экономическа хуули ёhонуудые тоохогүй ушар үзэгдэдэг байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Энээнhээ уламжалан, социалис үргэдхэгдэмэл үйлэдбэриин шухалын шухала тэнсүүринүүд хазагайруулагдаа hэн.

Парти урдынгаа алдуу дутагдалнуудhаа hургаалнуудые абадаг гээшэ. Мүнөө Центральна Комитет, тэрэнэй Политбюро баталагдан абтаhан шиидхэбэринүүдэй туд бүхэниие гүнзэгыгөөр хаража үзэдэг, тэдэниие бэелүүлхын түлөө бүхы шатын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые оролдосотойгоор дээшэлүүлдэг байна.

Саашадаа партиин кадрова политикын асуудалнуудта тоггтожо хэлэхэдээ, тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: үе сагайнгаа эрилтэнүүдые хараада абажа, хүнүүдэй ухаан бодолые хубилгаха гээшэ юрын хэрэг бэшэ юм. Али бүхы хубилалтануудые хэлгын эрхэ нүхэсэлнүүдтэй, шэнэ уряа лозунгнуудтай шадамараар тааралдуулха ушартай болодог байнабди. Ажахын хүтэлбэрилгын хэрэгтэ, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгада ёhотойл партийна, большевистскэ ёho гурим оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ гээшэ гол шухала удха шанартай.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Политическэ элидхэл соо манай түйлалтанууд үргэнөөр харуулагдаа, социально-экономическа хүгжэлтые удааруулгын ушар шалтагаанууд эрид шууд, залан сэхээр элирүүлэгдээ гэжэ Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **В. В. Щербицкий** хэлэбэ. Ядерна буу зэбсэгые шата шатаарнь, гүйсэд дүүрэнээр, хаа хаанагүй усадхалгын, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтые хосорон hалалгын аюулhаа зайсуулан сарахын тула үргэн ехэ, тодорхой программа элидхэл соо саашадань хүгжөөгдэhэн байна. Энэ дурадхалнуудта США-гай президентын харюу үгэhэн тушаа хэлэхэ болоо hаа, манай хүнүүд голхоролой, сэдьхэлээ хүдэлэлгын мэдэрэлээр ээлэгдэжэ байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха гэhэн үндэhэн шухала асуудалые шиидхэлгэдэ американ тала олон тоото худал хуурмаг үгэнүүдээрээ, эрхэ нүхэсэлөөрөө hаад тойбо ушаруулна.

Украинын Компартиин XXVII съезд дээрэ үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлэй дүнгүүд шүүмжэлхы ёhoор шэнжэлэгдэhэн байна гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлбэ.

Дутуу дундануудые элирүүлхэдээ, тэдэниие усадхаха талаар дурадхалнуудые оруулхадаа, союзна органуудта үндэhэн шухала зорилгонуудые саг дары шиидхэхэ гээшэ түсэбтэ табан жэлэй үрэ дүнгүүдтэ муугаар нүлөөлбэ гэжэ коммунистнууд дутуу дунданнуудые элирүүлхэдээ, тэдэниие усадхаха тухай дурадхалнуудые орёо хурсаар табиhан байгаа.

Эрдэм, техникын түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгые экономическа hайн үндэhэ hуури дээрэ табиха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Партиин XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгын манай оронииие экономико, эрдэм, техникэ, соёл культура болон хүн зоной hуудал байдалые хүгжөөлгын тон шэнэ шатада гаргаха, тэрэнэй уласхоорондын нэрэ хүндые, социализм ба эб найрамдалай суртал hургаалнуудай бэе тээшээ татаhан хүсые арьбадхаха байhаниинь арсашагүй гэжэ В. В. Щербицкий үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Апрелиин Пленум, XXVII съездэ бэлэдхэл, съездын хүдэлмэри Ленинэй hургаал заабаряар, партиин эрхим ёho заншалнуудта түшэглэжэ, үнгэргэгдэнэ гэхэдэ болохо гэжэ КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **Б. Н. Ельцин** хэлээ. Ниислэл хотын коммунистнуудай табиhан зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэ аргатай байhанда, парти дотор, орон соогуур боложо байhан хубилалтанууд ёho руугаа гэжэ Московско городской партийна XXVI конференци элирхэйлэн харуулhан байна. Энэ хараа шэглэлые бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро заседани дээрэ Московско конференциин дүнгүүдые хаража үзэхэдөө, делегадуудай hанал бодолые дэмжэhэн, партиин хүтэлбэрилгын хэмжээе шууд сэхээр, үндэhөөрнь hайжаруулха эрилтэ табиhан байна.

Хэдэн асуудалнуудаар hанаагаа зобожо байhанаа үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Юундэ бидэ съездhээ съезд хүрэтэр энэ тэрэ асуудалнуудые хэдэн удаа табиха ушартай болонобибди? — гэжэ тэрэ асууба. Юундэ манай партийна үгүүлэлдэ «hаатан зогсолго» гэhэн тон харша үгэ бии болоо гээшэб? Юундэ эды олон жэл соо бидэнэр албан хойрог ябадалай, социальна үнэн зүб бэшэ байлгын, бусад харата ябуулгануудай үндэhые ажабайдалhаа зайсуулан хаяжа шаданагүйбибди?

Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй тохёолдоhон байдалые саг соогоо хубиингаа үүргые зүбөөр сэгнэжэ, гомдолтой голхоролтойшье hаань, үнэн үгэ хэлэжэ шадаха эрэлхэг зориг дуталдана — энэ хадаа гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно гэжэ hананаб.

Кадрнуудай хүдэлмэриин хойноhоо тоггоогдоhон hула хиналта хадаа мүн лэ гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Зарим хүнүүдэй алдуу эндүүнүүд орондомнай, парти болон дэлхэй дээрэхи социализмын нэрэ хүндэдэ айхабтар ехэ хохидол ушаруулна.

Энээниие хайшан гэжэ гаталан дабалтайб? Энээниие зайсуулха арга бии — дээрэhээ болон дороhоо саг үргэлжын хиналта, ёhын тэдыдэ бэшэ, харин шанга хиналта тогтоохо хэрэгтэй. Ажал хэрэгтээ, зан ябадалда түбшэн даруу байhанаа харуулха шухала. Хүн бүхэнэй, тэрэ тоодо хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй хубиин эрилтэ хэрэглэмжые эрид дээшэлүүлхэ.

Хүдэлмэришэн енгиин үүргэдэ үндэр сэгнэлтэ үгтэhэн Политическэ элидхэлэй дүримүүд зүрхэ сэдьхэлыемни илангаяа ехээр хүдэлгэбэ гэжэ «Кировскэ завод» гэжэ нэгэдэлэй тошиилдогшодой бригадир **В. С. Алешников** хэлэбэ. Тэрэ съездын баталан абаха КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект соо тобойсо харуулагданхайл. Ленинградай хүдэлмэришэд партиин Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй тодорхойлhон эрэлхэг зоригтой, гүнзэгы үндэhэ баримтатай захяа заабаринуудые Ленинградай хүдэлмэришэд нэгэн дуугаар дэмжэнэ.

Манай заводто ерээд байха үедөө М. С. Горбачев хүдэлмэришэдтэй үнэн сэхэ рууни хөөрэлдэхэдөө, экономикодо тохёолдожо байhан бэрхэшээл түбэгүүд, зорилгонууд тухай, журам ба эмхидхэлые бэхижүүлгэ шухала байhан тухай, үгэ хүүрээ ажал хэрэгээрээ бэелүүлхэ тухай үнэн сэхэ рүүнь хэлэhэн байгаа. Бидэ, хүдэлмэришэд, иимэ хандасые, асуудалые иимээр табиhан ушарые бүрин хүсэдөөр дэмжэнэбди.

Тэгшэдхэлгэ гансал экономическа бэшэ, харин сэдьхэл бодолой талааршье аюултай байна гэжэ бригадир моральна болон материальна урмашуулганууд тухай hанамжаяа хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Тэрэ бүтээсэ ехэтэйгээр, ашаг үрэтэйгөөр ажаллаха гэhэн ниитын хүсэл эрмэлзэлые буруу hургадаг байна.

Мүнөө хүдэлмэриин ба бүтээн гаргагдаhан продукциин шанарые hайжаруулха тухай асуудал орёо хурсаар табигдана. Продукциин шанарые дээшэлүүлхэ асуудалые бүхы дүтэрхы мэргэжэлтэдэй хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар амжалтатайгаар шиидхэжэ болоно гэжэ делегат хэлээ.

«Кировскэ завод» гэжэ нэгэдэлэй коллектив съездын урда тээ абаhан бүхы уялгануудаа дүүргэбэ гэжэ тэрэ съездэ элидхэбэ. Съездын урда тээхи ажалай эршэ дэлисые сахиха гээшэ гол зорилгомнай болоно.

Съездын баталан абаха ёhотой документнүүд улам ургажа байгаа революционно-хубилгахы хүсэл эрмэлзэлтэй, агууехэ Ленинэй партиин шэнэ юумэ үүсхэгшэ байhые элирхэйлэн харуулба гэжэ Белоруссиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Н. Н. Слюньков** тэмдэглээ.

Белоруссиин коммунистнуудай, бүхы ажалшадай үмэнэhөө үгэ хэлэгшэ КПСС-эй Центральна Комитедэй марксистско-ленинскэ политическэ хараа шугамые, үрэ түгэс бодото ажал ябуулгые hайшааха гэhэн дурадхал оруулба.

Республикын партийна организацинууд Белоруссиин экономикые эршэмтэй хүгжэлтын замда үшөөл гаргажа шадаагүй байhаар гэжэ Белоруссиин Компартиин Центральна Комитет тоолоhо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Бүхы совет арадай ажалай хүсэлэл оролдолгонуудаар эндэ байгуулагдаhан үйлэдбэриин ехэ хүсэн үшөөл гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй.

Энэ нэн түрүүн юугээр тайлбарилагданаб гэбэл, үшөөл олон хүнүүд хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдтэ эрилтэ ехэтэйгээр ханданагүй, түйлаhан амжалтануудаараа дашуурна, бага юумээр hанаагаа амархыо, хүнгэншэг юумэ абахые оролдоно. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин анханайнь уг удхые hэргээхэ, кадрнуудые урдахи зорилгонуудаа хаража, тэдэниие түйлахын тулада хүсэ шадалаа шадамараар хубаарилжа hургаха хэрэгтэй.

(ТАСС).

...ПАРТИИН ХАРАА ТҮСЭБҮҮДЫЕ БУРЯАДАЙ АЖАЛШАД hАЙШААНА

...ДЭЛМЭРИШЭН ...НГИИН ҮГЭ

...авиационно за... ...ническа цех орёо ...эрхэ байдалда ...партиин XXVII ...уулан абаhан уял... ...дүүргэжэ амжаа ...партийна органи... ...етарь О. Б. Нови... ...эхилhэн тухай ...эсэл хэжэ, булта... ...алба.

...АССР-эй Верхов... ...депутат, заводой ...гэшүүн, токарь В. А. ...гэ үгэхэдэнь, тэрэ ...ээсэбэ:

— Съездые угтуулан завод дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ илаhан коллективүүдые нэрлэхээр. Гальвано-термическэ, бэлэдхэлэй, заhабарилгын-механическа цехүүд ажалай ехэ түйлалтануудтай. А. И. Комогорцевой, В. Е. Слеповагай, А. А. Цикалюгэй, мастерска бүлэгүүд шалгаржа, «КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ М. И. Фадинай, В. В. Колебинэй, Н. А. Матвиевскиин хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүн лэ иимэ үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөө.

Съездын үдэрнүүдтэ эдэ коллективүүдтэл адли зоригжолтой hайнаар ажаллахыень цехэй профкомой түрүүлэгшэ, слесарь В. А. Тагильцев хүдэлмэришэдые уряалба. Цех соо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые тэрэ соносхоо.

Түгэсхэлдэнь цехэй начальник А. А. Красилов үгэ хэлэжэ, арга шадалаа дууhан элсүүлэн съездын үдэрнүүдтэ хүдэлэе гэжэ коллективэй гэшүүдтэ хандаба. «Иимэ харюусалгатай үедэ бэрхэшээл дурдаад байнгүй, эгээл үндэр бүтээсын түлөө тэмсээ» гээд тэрэ үгэеэ түгэсхөө.

А. БЕЛОУСОВА.

ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ХҮСЭЛ ОРОЛДОЛГО

...э ороной ниислэл ...СС-эй XXVII съез... ...эриеэ эхилhэнтэйнь ...лан, мүн КПСС-эй ...ральна секретарь ...бачевой КПСС-эй ...дэ хэhэн КПСС-эй ...Комитедэй Поли... ...дхэлые бүримүhэн ...hанаа районоймнай ...сэгэлдэр үнгэргэг... ...ргнүүд дээрэ нэгэн ...үүлбэ. ДПМК, Бур... ...РСУ-3, ПМК-2, рай... ...рафиин болон бу... ...коллективүүд съез... ...хэ үдэртэ зорюу... ...ынгаа түсэбые бол... ...йдшалан дүүргэhэ... ...hэн. Эдэ түрүү кол... ...үсэгэлдэр үнгэргэг... ...ргнүүд дээрэ үгэ хэ... ...д энэ боложо бай... ...н удха шанарые то... ...тэрэнэй хараалhан асари ехэ зорилгонуудые өөhэдынгөө габшагай ажалаар харюулха байhанаа мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, ПМК-2-то үнгэргэгдэhэн митингдэ олон хүн хабаадалсажа, өөhэд өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэhэн, дутуу дунданнуудаа, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдээ элирхэйлhэн байха юм. Партийна организациин секретарь А. Л. Калашников үгэ хэлэхэдээ, съездын үедэ бүри hайнаар, бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ байhанаа мэдүүлбэ.

Иимэ митингнүүд хүдөө нютагуудаар баhал эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Районой үзэл суртанай хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй райкомой түлөөлэгшэд колхоз, совхозуудта үнгэргэгдэhэн митингнүүдтэ олоороо хабаадаба. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Карпов — «Авангард», секретарьнар Н. Т. Хабалов—Суулгын; Л. А. Юдина «Эрдэм» совхозуудта ошожо, малшадай, механизаторнуудай, таряашадай, мэргэжэлтэдэй дунда нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлые ойлгуулжа үгэhэн байха юм.

Г. ШАЛБАЕВ.
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша.

...ЭГЭ ХҮН ШЭНГЕЭР

...поезднуудые заhабарилгын цех ...мотивна депогой гол үйлэдбэри... ...эн юм. Эндэхи хүдэлмэришэд ...XVII съездын нээгдэhэн ушарта ...hан митингдэ нэгэн хүн шэнгеэр ...

...парткомой секретарь В. А. Гра... ...лгын үгэ хэлэжэ, митинг нээhэ... ...аа цехэй партгрупорг, электро... ...Г. Поповто үгэ үгэбэ.

...оймнай саашанхи хүгжэлтын түүхэ... ...бэринүүдэй абтажа байхада, би... ...мэришэд, шандааhаа шангадха... ...йнгаа эршые түргэдхэхэбди. Эдэ ...э түсэбhөө гадуур нэгэ электропоезд заhабарилжа, олоhон мүнгэеэ эб найрамдалай совет жасада дамжуулха гэжэ шиидэнхэйбди. Үгэдөө заатагүй хүрэхэбди, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Комсомолшууд болон залуушуулай зүгhөө цехэй комсомолой организациин секретарь Игорь Поплевин, ветерануудай зүгhөө депо-ой гражданска оборонын штабай начальник В. И. Гераськин гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлэй бодото ажабайдалhаа үндэhэтэйе, эб найрамдалта шэнжэтэйе онсолон тэмдэглэбэ.

Манай корр.

ХАРЮУМНАЙ— ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Партиин XXVII съездын нээгдэhэн ушарта зорюулагдаhан митингнүүд Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой бүхы цехүүдтэ үнгэргэгдэбэ. Февралиин 25-да забhарлалгын үедэ локомотив заhабарилгын үйлэдбэриин хүдэлмэришэд эндэ сугларaa. Бултанай нюур шарай омогорхол баярай мэдэрэлээр халинги.

Ажалай ветеран, 1946 онhоо КПСС-эй гэшүүн, аппаратна цехэй электрослесарь М. А. Морозовто үгэ үгтэбэ.

— Бүхы совет хүнүүд мүнөө Съезднүүдэй ордондо анхаралаа зорюуланхай. Партиин документнүүдэй проектнүүдые эдэбхитэйгээр шудалан үзэжэ, зүбшэн хэлсээ hэмди. Тиихэдээ съезд үндэр дээдын хэмжээндэ үнгэрхэ гэжэ ойлгомоор hэн. Съездын бүхы делегадуудта аша үрэтэйгөөр хүдэлхыень хүсэнэбди. Энээндэнь манай бодото харюу — габшагай ажал,— гэжэ тэрэ тобшолоо.

Локомотивай мөөрнүүдые заhабаридаг цехэй мастер С. Б. Ширеторов трибунада гараба:

— Манай цех съездын урдахи мүрысөөнэй үүсхэлшэ байгаа, абаhан дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудаа, хоёр hарынгаа түсэб сүм дүүргээбди. Мүнөө hарын дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 8 мянган түхэригэй товарна продукци гаргахамнай. Съездын үдэрнүүдтэ габшагайгаар хүдэлжэ, түсэбhөө гадуур нэгэ локомотив заhабарилая гэжэ үйлэдбэриин бүхы цехүүдые уряалнабди,— гэжэ тэрэ hанамжаяа элирхэйлбэ.

Локомотив хабсаралгын цехэй комсорг Елена Макарова, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, дизельнэ цехэй слесарь Ю. Н. Родьев, локомотив заhабарилгын үйлэдбэриин начальник В. Н. Сластин, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь А. Н. Колдунов гэгшэд митингдэ хабаадажа, үгэ хэлээ.

В. КАРНАУХОВА.

ОНСО ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭТЭЙГЭЭР

Оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй 1-дэхи цех. Эндэ КПСС-эй XXVII съездын нээгдэhэнтэй дашарамдуулан, нэгэдэлэй гол предприятиин коллективэй баярай митинг болобо. Сугларагшадай дээгүүр «Партиин съездэ — манай ажалай түйлалтанууд!» гэhэн лозунг татаатай.

Үглөөнэй эгсэ 10 сагта машинкануудай таршаганаан гансата замхажа, предприятиин партбюрогой секретарь Е. И. Рыбакова митингые нээгээд, 1-дэхи цехэй оёдолшон, КПСС-эй гэшүүн Л. М. Поздняковада үгэ үгэбэ.

— Цехэймнай ажалшад партиингаа съездые онсо ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба — гээд, тэрэ үгэеэ эхилбэ.—14 хүмнай съездын нээгдэхэ үдэр болотор 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые дүүргээ. Съезд дээрэ нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэлые бидэнэр булта сэдьхэлээ хүдэлэн шагнаабди. Тэрээн дотор мүнөө үеын байдалда үгтэhэн сэгнэлтые гүйсэд дэмжээд, съездын хүдэлхэ үдэрнүүдтэ халаанайнгаа нормые 150 процент дүүргэхэ уялга абажа, хүн бүхэниие габшагайгаар ажаллахые уряалнаб.

1-дэхи цехэй мастер Л. Н. Малкова нүхэр М. С. Горбачевой элидхэл соо тодорхойлогдоhон түсэбүүдэй түүхэтэ удха шанар тухай хэлээд:

— Арадай хэрэглэлэй эдлэлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдаа. Энэ манда хабаатай гээшэ. Энэ зорилго дүүргэхын тула үйлэдбэриеэ оньhожоруулха, автомадуудые нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэришэдэй hуудал байдалые улам hайжаруулха шухала. М. С. Горбачевой съезд дээрэ хэлэhэнэй ёhoор, партиин политика — бүхы манай арадай, бидэнэй политика болоно гээшэ.

Удаань үгэ абаhан бэлэдхэлэй цехэй хэмжүүрлэн шалгагша, комсомолой гэшүүн Т. Смородникова, эсхэлгын цехэй хэршэгшэ В. Н. Бухарова, нэгэдэлэй генеральна директор В. Л. Савельев КПСС-эй XXVII съездэ партиин ЦК-гай хэhэн Политическэ элидхэл соо найруулагдаhан удха түгэлдэр гол бодолнуудые үнэн зүрхэнhөө дэмжээд, съездэ зорюулhан хэрэгүүд тухайгаа элидхэбэ. Жэшээнь, эсхэлгын цехэй хүдэлмэришэд З. М. Стародубцева, В. В. Кулакова, А. И. Нелюбина, О. И. Ханхаева, А. Д. Цымпилова, В. И. Юдина, Г. И. Рябова, бэлэдхэлэй цехэй В. И. Матюхина, О. А. Мостовская, А. М. Григорьева, З. М. Зайцева, Н. А. Кузнецова гэгшэд съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ юм.

«Туяана» нэгэдэлэйхид баярай митингын резолюциие нэгэ hаналтайгаар баталаа.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: митингын үедэ; оёдолшон **Л. М. Позднякова** үгэ хэлэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СЪЕЗДЭ ЗОРЮУЛАГДАА

Февралиин 25-да Петропавловка hууринай олониитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар КПСС-эй XXVII съездын нээгдэhэндэ зорюулагдаhан баярай суглаан боложо үнгэрөө. Эндэ районой предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, ажалай болон дайнай ветеранууд олоороо хабаадаhан байна.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов «Парти, шамдаа элидхэнэбди» гэhэн элидхэл хээ. hүүлээрнь КПСС-эй XXVII съездэ зорюулагдаhан концерт харуулагдаhан байна.

Иимэ баярай суглаанууд хүдөө нютагуудта үнгэргэгдөө.

П. БАЛЬЧУГОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ШАЛГАЛТЫН КОМИССИИН ТОО[С]

Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. СИЗОВОЙ элидхэл

КПСС-эй XXVII съезд парти болон арадай зохёон байгуулхы ажал ябуулгада, социализмые али бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулгада, совет общеествын саашадаа коммунизм тээшэнхи замаар дабшалгада бодото социализмын хараа байдалые бэхижүүлгэдэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, газар дэлхэй дээрэ үнэн зүб ба бата амгалан байдал хангахын түлөө түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй тэмсэлые эдэбхижүүлгэдэ шэнэ хүсэтэ түлхисэ үгэһэн съезд боложо, манай ороной түүхэдэ ороxo байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн Политическэ элидхэл соо XXVI болон XXVII съезднүүдэй хоорондохи үедэ партиин бэелүүлһэн хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоо, орон доторхи ба уласхоорондын оршом соохи байдал, мүнөө үеын түүхэтэ шатада ниитын хүгжэлтын онсо хубилалтанууд, хараа шэглэлнүүд марксистско-ленинскэ суртал һургаалнуудай үндэһөөр али бүхы талаһаань шэнжэлэгдэбэ. Тэрээн дотор коммунис байгуулалтада совет арадай түйлаһан амжалтанууд тодо хурсаар харуулагдаhан, манайда ушаржа байһан бэрхэшээл түбэгүүдэй ба дутуу дундануудай ушар шалтагаанууд залан сэхээр, эрид шууд элирүүлэгдэһэн, тэдэниие гаталан дабаха хэрэгсэлнүүд, онол аргануд заагдаһан байха юм. Совет общеествын социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха генеральна хараа шугам элидхэл соо наринаар тодорхойлогдоо.

Совет коммунистнуудай партиин арадайнгаа аша туһада үнэн сэхээр алба хэжэ байһые, Ленинэй заагаан замаар тэрэнэй хэлбэришэгүйгөөр дабшажа ябаһые съездэ Центральна Комитедэй хэлэн Политическэ элидхэл батаар гэршэлнэ. Парти болон арадай нэгэдэл хадаа Коммунис партиин агууехэ хэрэгэй хүсэн, илагдашагүй байлга мүн болоно.

Партиин политическэ хараа шэглэлдэ уг залгамжалгые сат үргэлжэ хангахаһаа гадна, хуушарһан, манай харгы замда ойрын ба холын хараа түсэбые тодо хурсаар хараха хэрэгтэ һаад тойбо ушаруулдаг бүхы юумые эрид шууд усадхан зайсуулжа шадаха гэшэ партиин ЦК-гай болон тэрэнэй Политбюрогой айхабтар ехэ габьяа болоно гэжэ хэлэхэ шухала. Энэнь партийна организацинуудай, коммунист бүхэнэй, манай бүхы арадай хүдэлмэридэ бата найдал, бүтэмжэтэй һайн, зохёохы ёhоной шэнжэ шанар олгоно.

Социализмые али бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулгын, саашадаа коммунизм тээшэ хурдан түргэнөөр дабшалгын, хараата үе сагта партиин политическэ ба экономическа стратегиин үндэһэн шухала асуудалнууд зохёон байгуулхы марксизм-ленинизмын элитэ ехэ документ болохо КПСС-эй Программын шэнэ найруулга соо эрдэм ухаанда үндэһэлэгдэн тайлбарилагдаһан байгаа. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ тодорхойлогдоһон, манай Эхэ ороной ажалшадаар бүрин хүсэдөөр һайшаан дэмжэгдэһэн ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын хараа бодол тэрэнэй үндэһэн һуури болгогдон табигдахаяа.

КПСС-эй Уставай проектдэ хубилалтануудые оруулха тухай ЦК-гай дурадхалнууд партиин хараалһан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар коммунистнуудай хүсэ шадалые элсүүлнэ.

1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэһээ манай ороной ерээдүй, XXI зуун жэлэй богоһые тэрэнэй ямар амжалтануудтайгаар алхажа ороxo байһаниинь дулдыдана. Энэ ерээдүйн һүр жабхалантай, үзэсхэлэн һайхан байха байһандань бидэ бултадаа батаар этигэнэбди!

Манай партиин бүхы политическэ ба бодото ажал ябуулгадаа арадай ажабайдалай үндэһэн аша туһые сахидаг, тэдэнтэй нягта харилсаа холбоотой, тэдэнэй хизааргүй үргэн ехэ дэмжэлгэдэ хүртэдэг байһыень эдэ шухалын шухала документнүүдые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ, совет хүнүүдэй тэдэниие нэгэн һанаалтайгаар һайшаалга шэнэ хүсэтэйгөөр баталба.

Нүхэдүүд! КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоое съездын баталамжада табихадаа, тэрэ бүхы ажал ябуулгаяа партиин Уставтай зохилдуулан бэелүүлээ гээд мэдээсэхэ шухала гэжэ тооломоб. Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд тэрэнэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, тэдэнэртэ олгогдоһон этигэл найдалые тон ехээр харюулхые оролдоһон байна.

Тоосоото үе соо табигдаһан асуудалнуудые эгээл дары түргөөр хаража үзэхэ, шиидхэхэ зорилготойгоор Центральна шалгалтын комиссиин бюро эмхидхэгдэн байгуулагдаһан байгаа. Тэрэ ашаяа яһала харюулаа. Бюро ходо ходо, заседани үнгэргэжэ, хэгдэһэн шалгалтануудай үрэ дүнгүүдые, хиналтын хүдэлмэриин бусад асуудалнуудые хаража үзэдэг байгаа.

КПСС-эй Уставтай зохилдуулан, Центральна шалгалтын комисси партиин түбэй органуудта, КПСС-эй ЦК-гай аппарадта ажал хэрэгүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байлгын хойноһоо хиналта хэдэг һэн.

Центральна Комитедэй аппарат, тэрэнэй таһагууд тодо наринаар, эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ гэжэ элидхэхыемни зүбшөөгыт. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой болон Секретариадай даалгабаринуудые нягта наринаар, үнэн сэхээр бэелүүлнэ, тэдэнэртэ шухала хэрэгтэй материалнуудые сат болзор соогоо бэлдэнэ. КПСС-эй ЦК-да ороһон документнүүд наринаар хаража үзэгдэнэ, тэдээн соо табигдаһан асуудалнууд шэнжэлэгдэжэ, дары шиидхэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай аппарадта, тэрэнэй эмхи зургаануудта, партийна газетэнүүд болон журналнуудай редакцинуудта ажалшадһаа ороһон бэшэгүүдые, мэдүүлгэнүүдые, гомдолнуудые хаража үзэхэ хүдэлмэриин хойноһоо хиналта тогтоолгодо ехэ анхарал хандуулагдадаг байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан, тоосоото үе соо партиин ЦК-гай Барилгын, Худалдаа наймаанай ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмэриин хэрэгцээ... промышленностин, Транспорт ба холбоо... «Советская культура» ба бусад газетэнүүдэй редакцинуудта ороһон бэшэгүүдтэй горитой хүдэлмэри ябуулагдаһан байха юм.

Эрхэтэдэй бэшэгүүдтэ, дурадхалнуудта, гомдолнуудта КПСС-эй ЦК-да һуларшагүй анхарал хандуулагдадаг, ажалшадай хандалгануудые хаража үзэхын түлөө харюусалгатай кадрнуудта үндэр ехэ эрилтэнүүд табигдадаг байна. Партиин Центральна Комитедэй секретарьнар ороһон бэшэгүүдые сат үргэлжэ шэнжэлдэг, тэдээн соо табигдаһан асуудалнуудые шиидхэхэ хэмжээнүүдые абадаг байна.

Эрхэтэдһээ ороһон дурадхалнуудые, мэдүүлгэнүүдые, гомдолнуудые шэнжэлһэнэй, согсолһоной үндэһөөр бэлдэгдэһэн мэдээсэлнүүд КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, Секретариадта сат үргэлжэ табигдажа байдаг. Тоосоото үе соо 30 гаран иимэ мэдээсэлээр КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнууд баталагдан абтаа. Жэшээнь, Элүүрые хамгаалгын материально-техническэ үндэһэ һууриие хүгжөөхэ, Ажалай хуулиие сахиха, Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха тухай, мүн бусад тогтоолнууд абтаһан байгаа.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгые, партиин Уставта оруулагдаха хубилалтануудые, Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые, мүн парти болон гүрэнэй бусад шухала документнүүдые бэлдэлгын үедэ олон тоото бэшэгүүд абтажа, хэрэглэгдэһэн байха юм.

Партиин XXVI болон XXVII съезднүүдэй хоорондохи үе соо 3,5 миллионһоо дээшэ бэшэг Центральна Комитедтэ оробо. Бэшэгүүд болон аман үгөөрөө хандаланууд соо ажахын ба соёлой байгуулалтын, социалис үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлгын асуудалнуудаар бүтэмжэтэй һайн олохон дурадхалнууд оруулагдаа.

Нютагай, партийна, совет болон ажахын органуудай тэдээн дотор табигдадаг асуудалнуудые үшөөл хангалтагүйгөөр, һулаар хаража үзэдэг байһыень партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэһэн үсөөн бэшэ бэшэгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. Олон эмхинүүдтэ албан хойрог ябадал, кадрнуудые шэлэжэ олоод, тааруулан табиха хэрэгтэ алдуу эндүүнүүд гаргагдана, социалис хуули ёһон хазагайруулагдана, шүүмжэлэлые хашана, хабшана, социальна үнэн зүб байдалай гол ёһонуудые мүртэйгөөр тооногүй гэжэ ажалшад бэшэгүүд соогоо үнэн сэхэ руунь тэмдэглэнэ. Эдэ бүхы дохёонууд КПСС-эй ЦК-да наринаар шалгагдадаг юм. Тусхайлбал, эрхэтэдэй бэшэгүүд соохи эрилтэнүүдые, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараада абажа, Узбекистандахи, Краснодарай хизаартахи, Калининскэ, Ростовско болон Алма-Атын областьнуудтахи байдалые гуримшуулан һайжаруулха хэмжээнүүд абтаа.

КПСС-эй ЦК-гай хүнүүдые хүлеэн абадаг ба тайлбари үгэдэг албан горитой хүдэлмэри ябуулна. Тоосоото үе соо 120 мянган хүн эндэ хандаһан байгаа. КПСС-эй Центральна Комитет приёмнын ажил ябуулга тухай асуудалые хаража үзөөд, тэрэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаа һэн.

Ажалшадай хандалгануудтай ябуулагдадаг хүдэлмэриин хэмжээнэй таһалгаряагүйгөөр һайжаруулагдахын тула бүхы юумэ хэхэ шухала. Хүнүүдэй үндэһэн шухала эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые, һанал бодолые гүнзэгыгөөр ойлголго, мэдэлгэ хүтэлбэрилэгшын, партийна ба гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй доторой

эрилтэ болохо ёһотой. Хүн бүхэнэй эрилтэ анхаралда абтаха ёһотой, нэгэшье хуби заяанда хайша хэрэгээр хандаха ёһогүй. Ниитын аша туһын түлөө һанаагаа зобоһон хүн бүхэн дэмжэгдэхэ ёһотой. Манай хэлбэришэгүй ленинскэ гол ёһон иимэл ха юм.

Нүхэдүүд! КПСС-эй Центральна шалгалтын комисси хүдэлмэридөө партийна бюджедэй гүйсэдхэлдэ сат үргэлжын анхарал хандуулһан байгаа. Бүхы парти дотор партийна бюджедэй олзо оршонь гаршануудһаа дээшээ байна гэжэ съездэ элидхэхэ шухала. Тэрээндэ ороһон мүнгэ зоори сат үргэлжэ ургана, бүхы гаршануудые ооһэдынгөө мүнгэ зоорёор хааха арга партида олгоно.

Мүнөө үедэ партийна бюджедэй олзын хуби партиин гэшүүнэй түлбэринүүдһээ, партийна хэблэлнүүдэй ашаг олзоһоо абтадаг мүнгэнһөө бүридүүлэгдэдэг байна. Гэшүүнэй түлбэри партиин олзо доходой 57 шахуу процент болоно. Бүхы парти дотор партиин гэшүүнэй түлбэриин ниитэ хэмжээн жэл бүри дээшэлнэ. Энэнь партиин зэргэнүүдэй тоогой ургалгатай, манай ороной бүхы ажалшадтал адли, коммунистнуудай абадаг салин хүлһэнэй, шангуудай ба бусад урмашуулгануудай дээшэлһэнтэй сэхэ холбоотой байна.

Гэшүүнэй түлбэринүүдые түлэлгын, тэдэниие партиин бюджедтэ сат соогоо оруулалгын хойноһоо тогтоогдодог хиналта хадаа Центральна шалгалтын комиссиин, нютагай партийна организацинуудай шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриин горитой хубинь болоно. Партиин гэшүүнэй түлбэриие сат соогоо, тогтоогдоһон хэмжээгээр түлэхэ гэшэ коммунист бүхэнэй түбхын түрүү шын уялгануудай нэгэн мүн.

Гэбэшье ажалай нэмэлтэ түлбэриие, шангуудые, уран зохёолой гонорар болон бусад нэмэлтэ олзо гэшүүнэй түлбэри түлэхэ үедөө үшөөл хододоо хараада абадаггүй ушар баримтанууд дайралдана. Белоруссиин, Алтайн хизаарай, Магаданай, Свердловско ба бусад зарим областьнуудай партийна организацинуудта иимэ үзэгдэлнүүд ушарһан байгаа.

Гэшүүнэй түлбэри түлэлгые, абтаһан түлбэри тушаалгые хангалтагүйгөөр хинаһаншаа уламжалан, дутаабари гарадаг байна. Ленинград хотын, Амарай ба Ярославска областьнуудай, Марийн АССР-эй, мүн бусад партийна организацинуудта, партийна комитедүүдтэ иимэ баримтанууд элирүүлэгдээ.

Эхин организаци бүхэндэ, коммунист бүхэндэ гэшүүнэй түлбэри түлэлгын хэрэгэй ямар байһые партийна комитедүүдэй наринаар мэдэжэ байха, сат соогоо шалгалта үнгэргэхэ тухай элирүүлэн харуулжа оролдоһоной үлүү ааб даа. Жэшээнь, хэрбээ Таджикистанда жэлэй хугасаа соо эхин партийна организацинуудай табанай нэгэ хубида огто шалгалтын үнгэргэгдөөгүй байхадань, партийна организацинуудай хэрэг байдал тухай юу хэлэлтэй гээшэб? Бусад зарим областьнуудта, республиканuудта олохон эхин партийна организацинууд шалгагдангүй үлөө.

Зарим республиканuудай, хизаарнуудай ба областьнуудай эхин партийна организацинуудта гэшүүнэй түлбэри түлэлгые хинаха талаар горитой ехэ дутуу дунданuудай ушаржа байһаниинь партиин урдахи съезд дээрэ тэмдэглэгдээ һэн гэжэ хэлэхэ ёһотойб. Зүгөөр олохон партийна комитедүүд мүнөө болотороо энээнһээ зохихо тобшололнуудые хээгүй байһаар. Иигэжэ тэдэнэй үгэ хүүр ажал хэрэгһээ хазагайрна бшуу. Баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүд болон тэдэниие гүйсэдхэлгын хоорондо мүн лэ таһалдал гараһан байна. КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл соо энээн тухай тон зүбөөр хэлэгдээ.

Азербайджанай, Киргизэй ба бусад зарим республиканuудай, областьнуудай партийна организацинуудай мүнгэн һангай ажахын ажал ябуулгые шалгалтын дүнгүүд мүнгэн һангай гуримые ехээр хазагайруулһан ябадалые, захиргаанай байшангуудые, байрын гэрнүүдые бариха, албан зургаанай автотранспортые ашаглаха талаар партийна бюджедэй мүнгэ зоори гаргашалгада дутуу дундануд элирүүлэгдээ. Баригдажа байһан объектнүүдэй үнэ сэн, хэмжээнүүд, талмайнууд үргэдхэн дээшэлүүлэгдэнэ, тэдэниие шэмэглэлгэдэ үлүү ехэ мүнгэ зоори гаргашалагдана. Тиихэдэ хэмһээ үлүү гаргашануудые хаахын тула ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр нютагай бюджедүүдэй, ажахын эмхинүүдэй горитой мүнгэн зоори хабаадуулагдадаг байна.

Гэшүүнэй түлбэри түлэхэ, партийна мүнгэ зоори гаргашалха хэрэгые гуримшуулхын тула партийна комитедүүд шанга хэмжээнүүдые абаха, нютагай шалгалтын комиссинууд эдэ асуудалнуудые секретариадуудай, зохихо комитедүүдэй бюронуудай урда улам эдэбхитэйгээр табиха ёһотой гэжэ Центральна шалгалтын комисси тоолоно.

Гэшүүнэй түлбэринүүдһээ гадна партийна хэблэлнүүдэй ашаг олзоһоо оруулагдадаг мүнгэн партийна бюджедэй олзо доходой хубиин эшэ үндэһэн болодог. Мүнөө үедэ 114 хэблэл партийна комитедүүдэй мэдэлдэ байдаг, тэдэнэй 78-ниинь өөһэдын типографинуудтай.

Хэблэлэй хэрэгые улам нарижуулан һайжаруулгада, партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин материальна үндэһэ һууринь болгошо полиграфическа предприятинуудые хүгжөөн бэхижүүлгэдэ манай партиин Центральна Комитет ехэ удха шанар олгодог.

Үнгэрһэн табан жэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Хэрэгүүдые эрхилхэ управлени, тэрэшэлэн нютагуудтахи партийна комитедүүд партийна хэблэлнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада ехэ юумэ хэһэн байна. Журналнууд болон номуудай хэһэгүүд, худалдаанай продукциин хэмжээнүүд, ажалай бүтээсэ хэлбэришэгүйгөөр ургаа.

Эсэстэнь хэблэлнүүдэй ашаг олзоһоо партийна бюджедтэ оруулагдадаг мүнгэн 80 шахуу процентээр ехэ болоһон байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин партийна хэблэлнүүдэй үйлэдбэриин таһагай, нютагуудай партийна комитедүүд болон тэдэнэй полиграфическа предприятинуудай хүдэлмэриие Центральна шалгалтын комисси 1985 ондо шалгаа һэн. Арсашагүй туйлалтануудай хажуугаар эндэ горитой дутуу дунданууд үшөөл бии гэжэ тус шалгалтын дүнгүүд харуулна. Жэшээнь, партиин Хабаровска крайкомой, Черниговско, Эрхүүгэй обкомуудай хэблэлнүүдэй газетнэ үйлэдбэринүүдэй барилга удаанаар ябуулагдана. Зарим хэблэлнүүдтэ хэрэгсэл тухеэрэлгэнүүд болон эд товарай-материальна баялигууд нормоһоо үлүүсэ ехээр байлгагдана гэжэ шалгалта харуулаа. Нёдондо жэлэй январиин 1-нэй байдалаар партиин Пермскэ сокомой гансахан «Звезда» хэблэлдэ 2,5 миллион түхэригэй иимэ нөөсэ баялигууд бии байгаа.

Партийна органуудай мэдэлдэ байдаг предприятинууд болон эмхи зургаануудай финансова ба үйлэдбэриин ажал ябуулга бусад бүхы предприятинуудта, эмхи зургаануудта ажахы эрхилхэ талаар жэшээ болохо ёһотой гэжэ КПСС-эй Центральна шалгалтын комисси тоолоно.

«Правда» хэблэлэй үйлэдбэриин, финансово-ажахын ажал ябуулгые, мүн тэрэшэлэн Центральна Комитедэй Хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин хэдэг капитальна барилгадахи хэрэг байдалые Центральна шалгалтын комисси тоосоото хугасаа соо шалгаһан байгаа.

«Правда» хэблэлэй коллективэй бэелүүлдэг ехэ хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд үшөөл бии гэжэ шалгалта элирүүлээ. Ээзн буса ябадалай баримтанууд бии, аша үрэ багатай гаргашанууд хэгдэнэ, салин хүлһэ түлэлгэдэ ба шагналгада хазагайруулга үзэгдэнэ гэжэ элирүүлэгдэһэн байгаа. Хэблэлэй хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар үсэд шангаар хүдэлөөгүй гэжэ шалгалта элирүүлээ. Харин түсэбтэ даабаринуудынь хайшан гэжэ үлүүлэн дүүргэгдэдэг байгааб гэбэл, энэ хэблэлдэ баталагдадаг үйлэдбэриин түсэбүүд ехэнхидээ бага болгогдожо, түйлагдадаг байһан. «Правда» хэблэлэй шалгалтын дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Секретариат хаража үзөөд, тэрэнэй хүдэлмэриие гуримшуулха талаар шухала хэмжээнүүдые батала абаа һэн. Ороной энэ ехэ хэблэлэй эмхи зургаанай ажал ябуулгада бии байһан дутагдалнууд усадхагдаа гэжэ дахин хэгдэһэн шалгалта харуулаа.

Партийна органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ гэр байра, захиргаанай болон санаторно-элүүржүүлгын комплекснуудые барилгада манай партиин Центральна Комитет жэл бүри горитой мүнгэ зоори һомолдог.

1983 ондо Центральна шалгалтын комисси энэ шухала участогтахи хэрэг байдалые шалгаһан юм. Партиин Центральна Комитедэй Хэрэгүүдые эрхилхэ управлени ехэ хүдэлмэри ябуулжа, барилгын хэмжээе ба эршые сат үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг һэн. Гэбэшье капитальна бүхы барилга дээрэхидэл, эндэшье мүнгэ зоори олон барилгануудаар үригдэдэг, барилга унжагайрдаг, зарим барилгануудай анханайнь сметнэ үнэ сэн горитойгоор нэмээгдэдэг байна. Жэшээнь, Москвадахи гостиницын, «Южный» гэжэ санаториин барилгада ороной болон гадаадын үнэтэй сэнтэй шэмэглэлгын материалнууд үлүүсэ ехээр хэрэглэгдээ гэжэ элирүүлэгдээ һэн. Капитальна барилгын байдалда бии байһан дутуу дундануудые зайсуулан усадхаха талаар Хэрэгүүдые эрхилхэ управлени шууд хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай харьяата бусадшье предприятинууд болон эмхи зургаануудай финансово-ажахын ажал ябуулгые шалгажа үзөө һэмди.

Нүхэдүүд! Тоосоото хугасаа соо тэдэнэртэ даалгагдаһан уялгануудые бэелүүлхэ, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые сахилгые шалгаха, партийна шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар парторганизацинуудай шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие саашадань эдэбхижүүлхэ талаар Центральна шалгалтын комиссиин оруулһан дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро дэмжээ.

Центральна шалгалтын комисси энэ шэглэлээр хүдэлхэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой сат үргэлжын туһаламжа, дэмжэлгээр өөрынгөө хүдэлмэриие ба нютагуудай партийна организацинуудай шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие ехээр эдэбхижүүлхые оролдоһон, тэдэнэртэ сат үргэлжын туһаламжа үзүүлһэн байгаа. Тиигэжэ бүхы шатын партийна конференцинүүд дээрэ һунгагдаһан комиссинуудай 50 мянга гаран гэшүүд — коммунистнуудые хиналтын болон гүйсэдхэлгые шалгалтын хэрэгтэ хабаадуулха арга олдоо һэн.

Үнгэргэгдэдэг шалгалтануу-

1986 оной февралиин 25-да Москвагай Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо дүн хамта таба мянга шахуу делегадууд суглараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон.

ТАСС-ай фотохронико.

МОСКВА СЪЕЗДЫЕ УГТАБА

Москва онсо, съездын урда тээхи оршон байдалаар ажаһуугаа. Оронойманай коммунистнуудай хуралдаан февралиин 25-да эндэ хүдэлмэреэ эхилээ. КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олон миллион хүн зонтой городой ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ согсолжо, түсэбтэ табан жэлэй хугасаа соо гаталһан харгы замаа үшөө дахин шүүмжэлхы ёһоор сэгнэжэ байна. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй ябаһан фабрика, заводуудта, барилганууд дээрэ, выставкын залнууд соо ехэ дэбжэлтын оршон байдал тогтонхой.

Вокзалнуудые «хото городуудай үүдэнүүд» гэжэ хэр угһаа хойшо нэрлэдэг юм. Журналистнууд город соогуурхи аяншалгаяа эгээл эндэһээ эхилбэ. Москвада юһэн вокзал бии — эндэһээ харгы замууд ороной бүхы заха булангуудта абаашадаг байна. Ниислэл хотын түмэр замай узелай хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүри хэдэн миллион хүнүүдые зөөдэг юм. Ниислэл хотын вокзалнууд һэльбэн шэнэлэгдэжэ, съездын делегадууд болон айлшадые хүндэмүүшэ халуунаар угтана. Эгээл үниинэй вокзалнуудай нэгэн — Ленинградска вокзал залуу болонхой. Белорусска болон Киевскэ вокзалнууд һэльбэн шэнэлэгдэнхэй.

Съездэ бэлэдхэл хүдэлмэреэ нарижуулан һайжаруулгын арга ноосэнүүдые элирүүлхэдэ туһалба. Олохон вокзалнуудта, поезднуудай маршрудуудта жэшээтэ гурим тогтоогдонхой. Жэлэй эхинһээ хойшо хүн зониие хангалгын хэмжээн үргэдхэгдөө. Энэ талаар абаһан эршэ дэлисээ алдажа болохогүй. Олохон коллективүүд түйлаһан амжалтануудаа үдэр бүхэнэй хэм хэмжээн болгохо уялга абаба.

Хүн зоноор дүүрэһэн вокзалай талмайнууд дээрэһээ ниислэл хотын заха гарахаяа ябабабди. Энээнэй тула метрогоор ябабал, эгээл таарамжатай ха. Мүнөө городто 200 гаран километр утатай метрогой харгы баригдэнхэй.

«Боровицкая», «Полянка», «Третьяковская» станцинуудай гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн газар дорохи вокзалнууд һаяхан түрүүшын хүнүүдые угтажа абаба. Энэ шэнэ участогые ашаглалгада оруулалга зарим транспортна асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгохо юм. Мүнөө съездын урда тээхи үдэрнүүдтэ «Метростройн» проходчигууд Отрадныин райондо ажаллажа байна. Һаяын урагшагүйдэлгэнүүдһээ зүб тоошолнуудые хэжэ, коллектив ажалаингаа эршэ дэлисые үргэдхэһэн байгаа.

«Молодежная» станци хадаа мүнөө дээрээ һүүлшын станци болоно. Гэбэшье удангүй энэ участогта үшөө нэгэ станци бии болохо. Тэрэ хүн зоной олоороо ажаһуудаг Крылатскын районтой холбохо юм.

Автомобиляар хүн зониие зөөхэ асуудал үшөөл гүйсэд һайнаар шиидхэгдээгүй байнхай. Автомобилистнүүд энэ талаар москвагайхидай урда ехэ үритэй юм. Энэнь мантан томо хотын промышленна зононуудта хабаатай байна.

Ниислэл хотын экономикын ямараар хүгжэжэ байһантай танилсахаяа журналистнууд ороной гол выставкэ — СССР-эй ВДНХ ошобо. КПСС-эй XXVII съездын урда тээ тусхай экспозицинууд эндэ дэлгээгдэнхэй.

«Машина бүтээлгэ» гэһэн павильон. Москвагай станок бүтээгшэдэй туйлалтанууд тухай хөөрэһэн эдлэл хэрэгсэлнүүд эндэ олон. Ниислэл хотын хүдэлмэришэдэй түрүү дүй дуршэлэй, шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлгэдэ онсо өөрынхеэрээ хандалгын хэдэн арбан адрес Москвада бии юм.

Иигэжэ ниислэл хото һайндэрэй оршон байдалаар, эршэтэ габшагай ажалаараа партиин съездые тэмдэглэжэ байна.

(ТАСС).

КРЕМЛЬ ХЭЛЭНЭ, У...

Дэлхэйн 2 миллиардһаа дээшэ хүн зон... КПСС-эй XXVII съездын хүдэлмэриин эхэ... хаража, гэршэнэр болоһон байгаа. Замбуу... хэлхеэ холбооной кабелиин ба релейнэ... Съезднүүдэй ордоной ханануудые нэбтэлэ... боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй — Совед... байдалай шухала үйлэ хэрэгүүдэй гэршэнэр... зар нютагуудай хүн зон болоһон байха ю...

Манай Эхэ ороной ниислэл хотын зу... телевизионно камеранууд съездын хүд... үдэрэй баяр ёһололые харуулһан байга... «Евровидениин» түхеэрэлгэнүүдээр, Түбэй... бүхэсоюзна радиогой программануудаар... хуралдаанай нээгдэлгэ, КПСС-эй ЦК-гай... тарь М. С. Горбачевой хэһэн XXVII съезд... ральна Комитедэй Политическэ элидхэлые... дын шагнагшадта француз болон англи х... пертаж хэгдээ.

ЕХЭ ЗАМАЙ ША...

Совет олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй уран зурагай искусствын бүхы түүхэ СССР-эй Гүрэнэй уран зурагай галерей соо табигдаба. «Ехэ замай шатанууд» гэһэн выставкэ февралиин 20-до эндэ нээгдээ. Тэрэ уран зурагуудай хадагалагдажа байдаг шэнэ газарай сат үргэлжын экспозициин үндэһэ һуури болоно.

— Мүнөө эндэ 1 200 гаран зохёол бүтээл табигдаба, — гэжэ Гүрэнэй Третьяковско галерейн ба СССР-эй уран зурагай галерейн нэгэдэлэй генеральна директор Ю. Коро-лев хөөрэ... амиды мэ... древэй бү... дэ онсо һ...

К. Петро... П. Кончало... Б. Иогансо... хина, С. К... элитэ ехэ... нэй зохёол... бигдаһхай.

Эндэ ... скульптур... ной түүхы... руулна.

ДҮҮДЭЙ ЛМЭРИ

МАЛШАДЫЕ ХАНГАЛГАДА — ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

…республикым-н хүгжэнги … хэдэг тоо-… даа. Оронойн-… программые … районоймнай … тическэ болон … бэлхэлтэйгээр … болон хүдөө … эрлин олон … ССэй XXVII … социалис уялга … зуураа, 1985— … малай үбэлжэл-… эргэгээ … хелай продук-… дүнгэ социа-… эргэнүүдэ тухай … байна.

шалхы» ба «сэхилгээн» хуудаһанууд гаргагдаһан байна. Соёлой олонхи эмхи зургаанууд концертнэ бригаденууд эмхидхэгдэнхэй. Малшадые комплекснээр хангаха талаар социалис мурысоондо эхи табиһан Енхорой сельскэ Соведэй соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэрилэгшэд һара бүхэндөө хонишодто айлшалжа клубүүдэй элдэб хүдэлмэринэй таниалсахын дурадхана, һонирхолтой хэмжээ ябуулганууды үнгэргэнэ. Енхорой автоклуб үйлэдбэриин 30 участок хангана. һара бүхэндэ тэдэнэртэ ошожо, социалис мурысоонэй дүн гаргадаг, тусхай булангуудые шэнэлдэг, номуудынь һэлгэжэ үгэдэг, «дайшалхы» ба «сахилгаан» хуудаһануудые гаргадаг юм.

«Октябрьский», Торгин болон Өөрөй совхозуудташье комплексно хангалга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Эдэ ажахынуудаар четвергэ ябаа һас, медицинэ, совхозой КБО-гой хүдэлмэрилэгшэд [illegible] концерттоор һонирхоо байхат. Өөрөй совхозой малшадынь суббото бүхэндэ банида ородог. Тусхай машина эльгээгдэдэг юм.

Тус совхозой директор, КПСС-эй XXVII съездын делегат С. М. Филиппов малшадые хангалгын асуудалаар эхэтэ һонирходог, заримдаа шалгадагшье заншалтай.

Малшадые үбэлжэлгын үедэ һайнаар хангаха талаар оролдохо Торгин совхозойшье эхээр гаргагдаад юм. Малшадта ошохо найма хэдэг наймаалагша, социалис мурысоондо нэрээ бэшэ илаһан Г. Д. Лемухина малшадай дунда үнинэй хүндэтэй болонхой. Эд бараанай эрьесын һара бүриин түсэбые ходо дүүргэхэһээ гадна, табан жэлэйнгээ даабарие 6 мянга гаран түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ байна.

Малшадай бэеын элүүр энхые хамгаалха гэшээ мүн лэ гол зорилгонуудай нэгэн. Доодо-Торгин сельсоведэй депутат, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто фельдшер М. Н. Десятова энэ талаар гэрэлтэй хүдэлмэри ябуулдагыень нютагаар саһан хүндэтэй юм. Тэрэ даалгагдаһан газарнуудаа һара бүри 2—3 дахин ябажа, малшадай бэе махабадыень үзэдэг, хэрэгтэй эм домыень асаржа үгэдэг, элдэб хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Гадна элүүр энхын булан түхэрэдэг, санитарна бюллетеньшье гаргадаг заншалтай.

Ябажа байгаа малай үбэлжэлгын үедэ малшадай бүхы эрилтэ, хэрэгсэлнүүдые дүүргэхын тулада [illegible] сельсоветэй гэритэй хүдэлмэри ябуулна. [illegible] малшад алишье талаар һайнаар хангагдана. Хүдөөгэй соёлой байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан хоёр агитбригада — [illegible] — хүн зониие һайнаар хангана, архидалга ба алкоголизмтэй эдэбхитэйгээр тэмсэнэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй хүндэдэ баяр ёһололой үдэшэнүүдые үнгэргэнэ.

Хүн зониие, ялангаа малшадые һуудал байдалайнь талаар хангалга район соо мүн [illegible] эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Январиин 15-да хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болоо һэн. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд тэрэ үдэр малшадта дүн хамта 1130 түхэригэй бэлэгэй тусгаар наборнуудые бэлдэһэн, 104 мянган түхэригэй эрилтэ ехэтэй эд бараа худалдаһан байха юм. Февраль соо үнгэргэгдэһэн малшадай суглаанда 80,1 мянган түхэригэй эд бараан наймаалагдаһан байна.

Районой бүхы малшадые хангадаг 12 автомагазинһаа гадуур [illegible] колхоз, совхозойнгоо түбүүдһээ һаалишад, хонишодтой айлшалдаг болонхой. Жэшээлхэдэ, 1985 оной декабрь соо Петропавловкын «Малшын гэр» магазинаарнай [illegible] 1200 түхэригэй, «Универмаг»—2450, [illegible] магазин —760, [illegible] 500 түхэригэй [illegible] малшадта худалдаһан байна.

Гэхэ зуура, малшадые хангаха хэрэгтэмнай зарим [illegible] дутуу дундануудгүй бэшэ. [illegible] Тиимэһээ нютагай Советүүд, партийна, ажахын органууд бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, хүн зоной, ялангаа малшадай урма зориг бадаруулха, хүн зоной оролдолгоһоо эсэсэй эсэстэ өөһэдынь лэ ажал дулдыдаха гэжэ ойлгуулха талаар ехэ хүдэлмэри эрхилхэ ёһотой.

А. РИНЧИНО,
Зэдын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

Арадай депутадуудай поселково, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй хоорондо 1985 оной хоёрдохи хахад жэлдэ дэлгэрһэн социалис мурысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай совет иимэ тогтоол баталжа абаба:

ТҮРҮҮ СОВЕДҮҮД ШАЛГАРБА

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ПОСЕЛКОВО, СЕЛЬСКЭ БОЛОН СОМОНОЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ХООРОНДО 1985 ОНОЙ ХОЁРДОХИ ХАХАД ЖЭЛДЭ ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай соведэй дамжуулгын Улаан тугые Хориин районой арадай депутадуудай Дээдэ-Хүрбын сомоной Соведтэ 500 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шан барюулха;

Мухар-Шэбэрэй районой арадай депутадуудай Хушуун-Үзүүрэй сомоной Соведтэ 400 түхэриг хоёрдохи мүнгэн шан барюулха;

Хяагтын районой арадай депутадуудай Наушкиин поселково Соведтэ 250 түхэриг гурбадахи мүнгэн шан барюулха.

1985 оной хоёрдохи хахад жэлэй социалис мурысөөнэй гуримые дүүргэхэ талаар Баргажанай районой Һүбын, Бэшүүрэй районой Хэрээтын, Зэдын районой Бооцын, Захааминай районой Санагын, Кабанскын районой Оймороой ба Красноярска, Хяагтын районой Харанхын, Сэлэнгын районой Ноёхоной, Түнхэнэй районой Хужарай сомоной болон сельскэ Соведүүдэй һайнаар хүдэлһые тэмдэглэхэ.

ДҮШЭ УУЛЫН ХОРМОЙДО

ЗУРАГЛАА

Үрхэтэ айлнуудаараа эгээл олон байһандаа Санага район соогоо тон томохон һуурин гэжэ алдаршанхай. Гүн хүбшын оёорто, уужам сэлюун талада оршодог энэ түрэһэн нютагтаа Буряадаймнай бэлигтэй поэт Мэлс Самбуев олон тоото шүлэгүүдэе зорюулһан байха.

Алаг зүрхэндэм хэтэдээ шунаһан арюухан
Аглаг һайхан нютаг юм байнаш, Санагам.
Хүхын аялгата замда юреоһэн ашыеш харюулан,
Бүхы наһаараа шамаяа магтан дуулаха байһандаа,
магад, юунһээш ехээр баясанам, —
гэжэ шүлэгүүдэйнь нэгэндэ уншанабди.

Санагын совхозой партийна организациин секретарьта бэрхэ малшантай танилсаха хүсэлөө элирхэйлхэдэм, Дмитрий Гомбосонович Бадмаевай нэрэ, обогые нэн түрүүн дурдаа һэн. Тиигэжэ би шамбай бата бэетэй, гонзод гэһэн хүрин хара нюуртай, хөөрөөгөө аали намдуухан эхилдэг хүнтэй уулзаа һэм. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, коммунист Бадмаев ажалай бодото үльгэр жэшээ харуулдаг хүн мүн. Тиимэһээл, тэрээнтэй хөөрэлдөөмнай удаахан үргэлжэлһэн байха.

Нара, һалхинда, бороо, саһан соошье ябажа хатуужаһан, шэрхижэһэн хүн гэжэ тэрэниие хүрэһөөр ойлгохоор. Дмитрий эсэгээ хүсэд һанадаггүй: бишыхан байхадань, дайнда мордоод, бусажа шадангүй, баатарлигаар унаа. Һанаха байха эхэнь хүбүүгээ хүл дээрэнь гаргахадаа, хүн болохо гээл һаа, нэн түрүүн ажал хэхэ, хүлһэеэ гаргаха ёһотойш гэжэ ойлгуулагша һэн. Хүбүүниинь Ханда эхынгээ үгэһөө гараагүй, хажуу тээшээ хазагай гэшхээгүй, шадал соогоо, али болохо аргаар туһаламжа үзүүлхые оролдодог һэн. Бүри багаханһаа хүбүүхэн ажалай амта таниһан юм.

Албанһаа бусаһаар, удаан бодожо байнгүй, малшан болож хүдэлхэ дуратайб гэжэ мэдүүлһэн юм. Хүбүүнэй хүсэл бэелжэ, буруудые даажа абаха болобо. Тэд тэдэнь үбшэ хабшан, туранхай, муунууд байшоо. Эршэ хүсэн соогоо ябаһан Дмитрий арсахаяашье аягүйрхэбэ. Бүхы оролдолго шадалаа гаргажа, арга мурынь оложо, һайн харууһан доро байлгаһанайнгаа ашаар нэгэшье мал гарзалуулангүй, бүрин бүтэн ондо оруулжа шадаба. Үшөө нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада, совхозойнь хүтэлбэрилэгшэд залуу малшан Бадмаевые СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ Москва эльгээһэн юм. Энэ дэмжэлгэнь хүбүүнэй хүсэл эрмэлзэлые далижуулжа, саашадаа улам һайнаар хүдэлхэ хэрэгтэнь түлхисэ болоо үгөө бэлэй.

Дуршэлтэй, удаанай түрүүлэгшэ ябаһан Сергей Хабалович Санжитов Бадмаевые багаһаань мэдэхэ юм. Һанаһанаа хүсэлдүүлдэг зантайень ойлгоходоо:

— Дмитрий, — гэжэ нэгэтэ уулзахадаа тэрээндэ хандаһан юм. — Ши һаалишан болоод туршалши.

Тэрэ түдэгэсэбэ. Һамгад дутаа һэн гү гэн алдаад, амаа хабшаба.

— Һаалишад дуталдана. Минии һанахада, ши шадахаш.

Бадмаев арсажа шадангүй, бүлэг үнеэдые даажа абаһан юм. Ажалша нэтэрүүнь эндэшье харагдажа эхилбэ. Оролдосотой үсэдөөр хүдэлжэ, гансахан жэлэй үнгэрөөд байхада, түрүү һаалишадай зэргэдэ гаража, жэлһээ жэлдэ Хүндэлэлэй грамотануудта, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэдэг болобо.

Сергей Хабалович уулзахадаа урмашангяар, баяртайгаар:

— Хэлээ хамнайб даа. Бэрхэ һаалишан болоо ха юмши даа. Ямаршье ажал шамда найдахада, алдуу оройдоо болохогүй байна, — гэжэ хүхиргэн хэлэдэг һэн.

Совхозойнгоо найдамтай хүн боложо тодорһон тэрээндэ партиин гэшүүн болохо һаналынь өөрөө хүрэжэ ерээ. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо нүхэр Бадмаев ленинскэ партиин гэшүүнэй үндэр нэрые дээрэ үргэжэ, бодото ажал хүдэлмэреэрээ, амжалтаараа харюулжа ябана.

Мал ажалда хаана хүн дуталданаб, хүшэр хүндэ байдал тохёолдоноб, тиишэл заатагүй Дмитрий Гомбосонович Бадмаев эльгээгдэдэг юм. Хэдэн жэлэй урда хальмаг үүлтэрэй үнеэдэй асарагдахада, тэрээндэ баһал найдагдаа һэн. Хагда, бургааһа, хуһанай мүшэр илгадгүй эдижэ, үбэл, хабарай сагта үбһэ хоолдо арьбалалта хэдэг хальмаг үнеэд республикымнай ойтойгатай хадалиг газарнуудта таараһан гэшэ. Һүниинь үдхэн, тугалаа тэнжээхэдэнь хүсэд хүрэдэг, эрхим шанартай ехэ мяха үгэдэгөөрөө шалгардаг юм.

Коммунист Бадмаев шэнэ ажал дээрээшье ажалша бэрхээ харуулба. Наһанайнгаа нүхэр Надежда Сындымеевнатай хамта энэл һалбарида арбан жэлэй туршада таһалгарягүй хүдэлжэ байнхай. Хальмагһаа асарагдаһан һортогой зайгуул, хашаа хорёодо тогтохо дурагүйшэг үнеэдэй зан абариие танижа, тэдээндэ яажа хандахаяа, бэлшээридэнь тууха, түрүүлхээ Бадмаевтан өөһэдынгөө табан хургандал сээжэ болонхой.

Жэл ошохо тума хальмаг үүлтэрэй үнеэдэй олон болоҗо үдэхэдэ, бригадань үргэдөө һааб даа. Тэдэнэй бүлэһөө гадна Валентина Будаевна Чагдурова Татьяна Ламожаповна Бадмаева хоёр суг бригададань хүдэлнэ.

Дмитрий Гомбосонович эдэ нүхэдые өөрөө шэлэжэ олоһон, дүй дуршэлөө баяжуулха, ямар аргаар малаа һайнаар харууһалха тухайдань, түрүүшын үдэрһөө заахан, хэлэһэн, жэшээ харуулһан байха. Мүнөө Чагдурова Бадмаева хоёр бодото түшэг тулгуурииь болоҗо, ажалдаа дуршэнхэй, урагшатай һайнаар хүдэлжэ байнхай.

— Ямаршье ажалда оролдосо хэрэгтэй байдаг, — гэжэ Дмитрий Гомбосонович хөөрөө һэн. — Валя Таня хоёр тиимэ эгээл хүнүүдэй тоодо оролсоно. Даалгагдаһан даабарияа дүүргээгүйдөө һанаагаа амардаггүй. Сэхыень хэлэхэдэ, би тиимэ хүнүүдтэ дуратайб. Ямар нэгэн бэрхэшээлэй гарабал, арга боломжоороо туһалжа байхые хүсэдэгби.

Зүб даа. Урагшаа һанаатай хүндэ хүн бүхэн туһа хүргэхые оролдодог бшуу. Теэдшье коммунист Бадмаев залуу үетэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула хүсэ шадалаа хэзээдэшье гамнадаггүй.

Ажал хүдэлмэриингөө онол арга олоһон Бадмаевтан арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 80-һаа үсөөн бэшэ тугалнуудые абажа тушаагаа. Дмитрий Гомбосонович табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 10 һара соо дүүргэжэ шадаа. Өөртэнь даалгагдаһан үнеэдһээ 165 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээгээд, шэгнүүрынь үдэр бүхэндэ 600 граммһаа бага бэшээр нэмэдэг байгаа.

Тиихэдэ тэрэнэй нүхэр Надежда Сындымеевна үнинэй баруун гарынь болонхой. Тэрэ туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг. Урин ха[…]дасатай, бүхэриг бэетэй эн[…] эхэнэрые нютагайнь зон ехэ хүндэлдэг. Эгээл тиимэһээ т[…]рэниие Буряадай АССР-эй Ве[…] хоёно Соведэй депутадаар ни[…]тагайхидынь һунгаа. Нүх[…] Бадмаева хүн зонойнгоо үзүү[…] һэн үндэр этигэл найдабари[…] бодотоор харюулхые ходод[…] оролдоно.

Һунгагшадайнгаа захилну[…]дые заал һаа, түргэн болзорт[…] дүүргэхые хүсэдэг. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, Надежда Сындымеевна амгалан һуужа шададаггүй хүн, хэрэг үйлын захадань гараагүйдөө һанаагаа амардаггүй.

Хойто Эреэндэ өөһэдынь харууһалдаг тугалнуудай хуушарһан байра жэл бүхэндэ шахуу һэльбэн шэнэлэгдэжэ байдаг юм. Тэрэ мүртөө оройдоол 30 — 40 тугалай байха байра ааб даа. 150 тугалай байха шэнэ байра бариха асуудал хүсэндөө үшөө ороодүй. Эндэ мүн лэ арадай депутат Бармаевагай хэхэ ажал ехэ.

1984 ондо 160 үнеэнһээ 120 тугал абаһан һаа, 1985 ондо 153 үнеэнһээ 117 тугал абажа, нэгыеньшье гарзалуулангүй түлжүүлжэ тушаагаа.

Шаргада оруулагдаһан хүдэр томо гурбан сарай үбһэ жүдхэн ябахые Хойто Эреэндэ харахат. Энэмнай Дмитрий Гомбосонович Бадмаевай даадаг бригадын гэшүүд зун сабшажа, эмхитэй соморхоноор сомоһон үбһөө шэрэжэ, үнеэдэйнгээ байрада оруулжа байна гэшэ. Сарнуудынь хүсэтэй даа. Дүрбэн центнерһээ бага бэшэ үбһэ тээхэдэ, һэггүй хүнгэнөөр жүдхэжэ асардаг.

...Үдэр соо хэхэ хүдэлмэрээ бригадын гэшүүд эртээнһээ түсэблэн хубаариланхай. Тугалнуудаа хүхүүлжэ, үбһэ үгөөд, үнеэдтээ талха таряа эдюулнэ. Шабааһыень гаргажа обоолоод, дулаан болоходо, сабшалан дээрээ гаргадаг, тугалнуудайгаа доро дэбдихэ хохир болгожо абадаг.

Дмитрий Гомбосоновичоо партиин гэшүүн болоһоор арбан жэл болобо. Партийн бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ түл[…] коммунистнуудаа суглуулж[…] хөөрэлдөө хэдэг, дутуу дун[…]дануудые саг дарыдань усад[…]хажа байхые хүсэдэг. Юрэдөөл, Санагада уулзажа ярил[…]дахадаа, эсэшэ сусашагүй хү[…]энэл ха гэжэ этигээ бэлэйб.

Ц-Д. ХАМАЕВ.
Захаамин.

ХОРИН ҮРБЭДЭХИ ХАБАРЫНЬ

…ээдэхи хабараа …на Лосева би… …ртаяа суг хам… …хин классуудта …мэргэжэлтэй …улида хүдэлжэ …хойшо аяар …жэл үнгэршэбэ …лзорой динлэн… …арбан зургаан …районой Ге… …да һургуулида …гараа. Мүнөө …үүргэһэн шаби… …инженернүүд, …малшадшье …хэргэн сэдьхэл… …ехэ мэтээр һа… —гэжэ тэдэ мү… …нэжэ ябадаг…

…уудай багшаар …бэлэн хэрэг …саадта бэ… …уппада ябажа, …мэдэхэтэй бо… …дые номдо дад… …предмедээр …ойлгосотой бол… …ехэхэн шада… …Үхибүүн бу… …ан ондоо байха. …зохидоор, ури… …хэшээлдээ ан… …улгажа шадаха. …юумэ ойлгон… …саг соогоо ан… …аха талаар һүү… …одико хэрэглэхэ

—һайн багша ингэжэл хүдэлхэ ёһотой!

Нелли Павловнае түрэлхид ехэтэ хүндэлдэг. Үхибүүднай найдамтай гарта гэжэ хэн хэниинһье тоолоно бшуу. Гэртээ хүүгэдээ яажа хүмүүжүүлхэ тухай заабари; зүбшэлнүүдые багшаһаа тэдэ ходо абажа байдаг. Нелли Павловнада багахаанаршье һаань, туһаламжа үзүүлхэ ёһотойгоо олонхи түрэлхид мэдэрдэг байна. Холын гүүртэнүүдтэ байжа, үхибүүдээ һургуулида ябуулдаг малшад багшын анхарал оролдолгые үндэрөөр сэгнэдэг, тэрээнтэй уулзажа, хөөрэлдэхэ аргаа олоод лэ байдаг.

Н. П. Лосевагай нилээд олон шабинар түрэл ажахынгаа мэргэжэлтэд болонхой. Түрүүшынгээ багшые харахадаа, тэдэнэр ехэ баясажа, гэр бүлынгөө, ажалайнгаа һонинниие дуулгадаг, хараа зорилгонууд тухайгаа хэлэжэ үгэдэг. Бэрхэшээлтэ байдалда хэн нэгэнэйнь ороод байбал, багшань урданайнгаа һайхан гуримаар заатагүй туһалхые оролдодог юм.

Э. БУДАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. П. Лосева.

Авторай фото.

«БУРЯАД ОРОН СЪЕЗДҺЭЭ СЪЕЗД ХҮРЭТЭР»

Наяшаг Буряадай номой хэблэлдэ «Буряад орон: съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн суглуулбари гараба. Энэ ном соо партиин XXVI съездын, тэрэнэй удаа болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Буряадай областной партийна организациин, республикын ажалшадай ябуулһан хүдэлмэри, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикын экономико болон соёлой хүгжэлтэ, совет хүнүүдэй һуудал байдалай улам һайжарһан тухай хэлэгдэнэ.

Ажалша коллективүүдтэ үйлэдбэриие техническэ талаарнь шэнэлэн һэльбэхын, эршэтэй түргэнөөр хүгжөөхын, гурим, журамые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ байһан тухай энэ номой материалнууд хөөрэнэ.

НОМОЙ ТАБ

Нютагаймнай Социалис Ажалай Геройнууд

Буряадай номой хэблэл журналист А. П. Климовэй бэшэһэн «Буряад ороной Социалис Ажалай Геройнууд» гэһэн ном барлан гаргаба. Номой очеркнууд соо үйлэдбэриин онсо шалгарма үрэ дүнгүүдые туйлаһанай түлөө Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Буряадай АССР-эй арадай ажахын эрхим түлөөлэгшэд тухай хэлэгдэнэ.

Һонирхолтой энэ ном номой магазинуудта мүнөө оронхой.

А. СОДНОМОВ.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ВАРШАВА. Совет коммунистнуудай хүсэл эрмэлзэлые, һанал бодолые, этигэл найдалые элирхэйлэн харуулдаг КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект манай партида ПОРП-ын X съездэ бэлэдхэлэй үедэ найдамтай эршэ жэшээ болоно гэжэ Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, «Нове дроги» журналай ахамад редактор С. Вроньскии «Хүгжэлтэ дэбжэлтын ба эб найрамдалай Программа. КПСС-эй XXVII съезд» гэһэн ном соогоо бэшэнэ.

Ажалшадай үндэр ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда Ленинэй парти XXVII съездэ бэлэдхэлээ түгэсхэжэ байна гэжэ номой автор бэшэнэ. Съездын урда тээхи гол документнүүд, нэн т ү р ү ү н КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект нийтэ партиин ба нийтэ арадай гол анхарал татана. Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй парти бата эб найрамдал, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангаха талаар шэглүүлэгдэһэн. КПСС-эй эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа шугамые, СССР-эй үргэн ехэ, бүтэмжэтэй һайн үүсхэлнүүдые бүримүһэн дэмжэнэ.

СОФИ. КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ абаһан ажалайнгаа уялгануудые Силистренэй «Стоман» заводой коллектив нэрэтэй солотойгоор дүүргэбэ. Ивановска машина бүтээлгын заводой болон Софиин металл отолдог станогуудай комбинадай бааза дээрэ байгуулагдаһан совет-болгар үйлэдбэриин нэгэдэл үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта байгуулагдаа һэн. Тиихэдэнь тус заводой хүдэлмэришэд шэнэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, совет коммунистнуудай хуралдаас угтаха гэһэн уялга абаа һэн. Мүнөө заводой түрүүшын продукци Советскэ Союзда эльгээгдэбэ.

ХАНОЙ. КПСС-эй XXVII съездэ зорюулагдажа, эндэ нээгдэһэн фотовыставкэ СРВ-гэй нийслэл хотын политическэ ба соёлой ажабайдалай ехэ үйлэ хэрэг болоһон байна. Съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, вьетнамайхидай ехэ амжалтануудые туйлаһые энэ фотовыставкэ элирхэйлэн харуулна. Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангаха талаар шэглүүлэгдэһэн КПСС-эй, Совет гүрэнэй үүсхэлнүүдые дэлхэйн арадуудай халуунаар дэмжэжэ байһыень фото-зурагууд хөөрэнэ. Совет болон вьетнам арадуудай агууехэ хани барисаан тухай, социализмын материально-техническэ бааза байгуулгада В ь е т н а м д а СССР-эй үзүүлжэ байдаг туһаламжа тухай выставкын тусхай таһагта табигдаһан зүйлнүүд хөөрэнэ.

ДЕЛИ. «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд гансал Соведүүдэй ороной бэшэ, харин бусад гүрэнүүдтэ шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болохо байна», — гэжэ Индиин «Нэшнл геральд» газетэ тэмдэглэнэ. Социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар үргэн хэмжээнэй зорилгонуудые бэелүүлхэ гэһэн Советскэ Союзай шиидхэбэри совет-индиин али бүхы холбоо барисаае үргэдхэлгэдэ арга олгохо байна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Хоёр ороной хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлхэ гэһэн КПСС-эй хараа шугам Ази түбидэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, тогтууритай һайн байдалай эрхэ нүхэсэл болоно.

ЛИМЭ. КПСС-эй XXVII съезд социализмые саашадань хүгжөөлгын, коммунизм тээшэ дабшаха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха харгы замуудые тодорхойлхо байна гэжэ Перугай «Ой» газетын редакционно статья соо бэшэгдэнэ. Совет хүнүүд срээдүй тээшээ бата найдамтайгаар харана, тэдэниие шэнэ асари ехэ амжалта туйлалтанууд хүлеэнэ гэжэ статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАҺААР ЖАРАН ТАБАН ЖЭЛЭЙ ОЙ

КАБУЛ. Хоёр гүрэнэй хоорондохи адли тэгшэ эрхэтэй, али алиндань ашатай туһатай харилсаанай ёһотойл гэршэ жэшээ болоһон РСФСР-эй болон Афганистанай хоорондо хани харилсаа тогтоохо тухай договорто гар табигдаһан 65 жэлэй ойн дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, Бахтар агентство Афганистанай зарим хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадһаа интервью абаба.

Совет болон афган арадуудые холбодог хани барисаан эбдэршэгүй бата юм гэжэ ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Х. М. Цамкани мэдүүлээ. Агууехэ Ленин энэ хани барисаанай эхи табяа һэн. 1921 ондо тэрэнэй хабаадалгатайгаар манай арадуудай хоорондохи хани барисаан тухай договор баталагдаһан байгаа. Тэрэ үедэ өөрөө экономическа горитой ехэ бэрхэшээл түбэгүүдтэй ушаржа байһан Совет Росси афганистанайхидта шухала туһаламжа үзүүлһэн юм гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ДРА-гай экономическа олохон шухала о б ъ е к т н ү ү д СССР-эй туһаламжаар баригдаа. Энэ хадаа Кабулдахи Джангалакска автомобиль заһабарилгын завод, Саланг дабаан дээгүүр гаргагдаһан автомобилиин харгы, Джелалабадай уһалууриин түхеэрэлгэ болоно. Апрелиин революциие хамгаалжа, тэдэниие хүгжөөхын тула ехэ бэрхэшээл түбэгүүдэй ушаржа байхада, Советскэ Союз бидэнэртэ мүн лэ ехэ туһа хүргөө һэн.

1921 ондо гар табигдаһан РСФСР-эй болон Афганистанай хоорондохи хани барисаан тухай договор манай харилсаае хүгжөөлгын түүхэдэ түрүүшын шухала шата болоһон байгаа гэжэ ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, экономическа харилсаанай талаар совет-афган правительстванууд хоорондын саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ С. Мангал мэдүүлбэ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо зуугаад хэлсээндэ гар табигдаа. Тэдэнэй ашаар Афганистан экономическа дэбжэлтын замаар бата найдамтайгаар дабшана.

Удаадахи түсэбтэ табан жэлдэ СССР-тэй харилсаа холбоо тогтоохо талаар ехэ түсэбүүдые хараалан хайбди гэжэ С. Мангал хэлээ. Эдэ бүгэдын үндэһөөр фабрика, заводууд, гидростанцинууд, һургуулинууд, аэродромууд баригдаха, һубаг каналнууд татагдаха, дардам харгы баригдаха, газай хоолой сорогонууд татагдаха байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ХҮГЖЭМЭЙ СОЁЛОЙ ТҮБ

ХОШИМИН. Хошимин хотын консерватори СРВ-гэй Гүрэнэй Соведэй Указаар хоёрдохи шатын Ажалай орденоор шагнагдаба. Национальна искусствые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулһанайнгаа түлөө тэрэ энэ үндэр дээдын правительственна шанда хүртөө.

Оройдоол арбан жэлэй урда тээ консерватори байгуулагдаһаншье һаа, мүнөө тэрэ гансал СРВ-дэ бэшэ, мүн оронһоо холо саагуур мэдээжэ болонхой. Композициин, дуунай, хүгжэмэй зохёохы ажал ябуулгын 400 гаран уран бэлигтэн энэ һургуули дүүргэһэн байгаа. П. И. Чайковскиин, Бахай, Шопенэй нэрэмжэтэ уласхоорондын ехэ ехэ конкурснуудай лауреадууд тэдэнэй дунда бии, энэ дээдэ һургуули дүүргэһэн 18 хүн Вьетнамай фестивальнуудта илажа гараһан байна. Гэбэшье үндэһэн мэргэжэлтэдые бэлдэхэ гээшэ дээдэ һургуулиин гол зорилго болоно. Тиимэһээ консерваторидо һуража гарагшадтай ороной элдэб заха булангуудта уулзажа болоно. Эндэ тэдэнэр хүгжэмэй һургуулинуудые, арадай хүгжэмэй оркестрнүүдые, уран һайханай бүлгэмэй коллективүүдые толгойлно.

Хошимин хотын консерваториин амжалтанууд советвьетнам ашаг ехэтэй харилсаанай үрэ дүн болоно. Урда тээнь СССР-эй һуралсалай эмхи зургаануудые дүүргэгшэд эндэ багшаар хүдэлнэ. Ленинградта хүгжэмэй һургуулитай болоһон профессор Куанг Кхай эндэ ректорээр хүдэлдэг юм.

ПОЛИТИЧЕСКЭ АРГААР ГУРИМШУУЛХА

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ Иранай болон Ирагай хоорондо шуһа адхаралгата хёмороо зүришэлдөөе дары түргөөр зайсуулха гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Ушарынь гэхэдэ, эдэ хоёр гүрэнэй хоорондо үргэлжэлһэн дайн байлдаан табан жэлһээ үлүү саг соо үргэлжэлжэ байна бшуу.

Иорданиин, Саудовска Аравиин, Кувейтын, Тунисай, Оманай гадаадын политическэ албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд болон дээдэ тушаалта түлөөлэгшэд энэ хёмороо зүришэлдөөе эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ талаар хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ тэмдэглэһэн байгаа. Энэ хёмороо зүришэлдөөн Персидскэ тохойн бусад гүрэнүүдтэ дэлгэрүүлэн тараагдахадаа болохо гэжэ Аюулгүйн Соведые зарлахые дурадхаһан араб оронуудай түлөөлэгшэд онсолон зааба.

…ГЭЖЭЛ ШЭЛЭХЭ

…ай нэрэмжэтэ баг… …итудай педагоги… …н профессор С. Г. …ус кафедрын до… …рендоржиев гэг… …Хэжэнгын райо… …а һургуулинуудта …лэн олохо талаар …уншаа, хөөрэл… …ээ. …үүлинуудһаа гад… …схондохи 37-дохи …10-дахи СПТУ-… …үшуултай халуун …ые хэһэн байна. …һурагшадтай дэл… …рэлдөөнүүдые хэ… …хин классуудтэ заадаг багшанарай дунда 4 семинар үнгэргөө.

Октябриин Революциин ордента, РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша Ц. М. Мункуевагай даадаг Амгалантын эхин һургуулиин ба Дээдэ-Анаагай комплексын дүй дуршэл согсолон үзэхэ гэжэ дээдэ һургуулиин багшанар районотой хамта шиидхэбэ.

Профессор С. Г. Дугаров Ушхайтын совхозой ажалшадта «Архигүй байдал — манай ёһо гурим» гэһэн темээр лекци уншаа, асуудалнуудта харюусаа.

Р-Ц. ЛХАМАЕВ.

АЛДАР СОЛЫН ХҮШӨӨНҮҮД

ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГШЭДЫЕ ДУРСАН...

Нэрлэгдээгүй нэгэ хэдэн үйлсэтэй Дэдэ-Жэрэм һуурин район соогоо эгээл бага нютаг гэжэ дайнай урдахи жэлнүүдтэ тоологдодог байгаа. Мүн эндэ түбхинэһэн Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз тиихэ үедэ хүсэ шадалаараа балайшье суурхадаггүй һэн. һууринай, колхозой саашанхи хүгжэлтэдэ 1939 он ехэ удхатай шанартай юм.

Буряад-Монголой АССР-эй правительствын тогтоолоор МТС эндэ байгуулагдажа, һууринай түхэл шарай хубилжа эхилһэн байна. Мастерскойнууд, гаражнууд, байрын гэрнүүд, элдэб албанай байшангууд бодхоогдобо. МТС-эй колхоздо туһалдаг болоходонь, колхоз хараа байса бэхижэбэ. Колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэришэд яһала баян бардамаар, амгалан тэнюунээр ажаһуужа эхилһэн байна.

1941 оной июниин 22-ой үдэр гансашье минии нютагаархидай бэшэ, харин совет бүлэ бүхэнэй ажабайдалда ёро муута зүүдэн мэтээр хадуугдаһан юм. Тэрэ амаралтын үдэрэй үдын хойно хүн зоной ажабайдал хуушанайнгаа түхэлөөр ябажа байгаа һаа, үдэшэлэниинь гансата хубилшоо бэлэй. Үшөө нэгэ дайсан — япон самурайнууд баһал гэнэдхээжэ добтолходоо болохо, һэрэмжэтэй байха хэрэгтэй гэжэ хүн зон түгхэдэ хэлсээ һэн.

Удаадахи үдэрнүүдтэ заһаста байһан сэрэгшэд ябаһаа табагдажа эхилбэ. Үбгэдөө, хүбүүдээ, эхэнэрэ дайнда үдэшэһэн һамгадай уйлалдаан, үдэр һүнигүй гэхээр дуулдаһаар бэлэй. Ямар аюул тодхорой буужа, тэрэнэй хэдэ шэнэхэн үргэлжэлхые, дүтынгөө хүн зоной наһа барахые, үйдхар гашуудалые саашадаа тэсэжэ гарахаа тиихэдэ хүн мэдэбэ аал.

Хэхэд һара үнгэрбэ, һуурин хон-жэн болошоһон шэнги. Шадалтай шамбай зуу гаран эрэшүүл фронт руу мордонхой. Эрэшүүлэй хэдэг хүшэр хүндэ ажал хэрэг үбгэд хүгшэдэй, эхэнэрнүүдэй, эдир хүбүүд, басагадай хүсөөр хэгдэдэг боложо эхилбэ.

Намарынь баян ургаса поли, сабшалангууд дээрэ эдеэшэжэ болбосороо бэлэй. Ургуулһанаа дууһан хуряахын тула һүниин тэн хүрэтэр хүн зон аха аргаараа оролдогшо һэн.

Автомашинанууд, эрхим морид фронт эльгээгдэбэ. Тиигэжэ колхозой унаагай хүсэн бага болобо.

Совинформбюрогой һүүлшын мэдээсэлнүүдые колхознигууд анхаралтайгаар шагнадаг һэн. Тиихэдэ үнэхөөрөө хүшэр хүндэ үе байгаа. Сэрэгэй үеын эрхэ байдалда ажаллахань хүшэршье һаань, фронтнууд дээрэхи байдал тухай радиогоор шагнахада, газетэ уншахада бүришье хүндэ бэлэй. Үхэлтэ дайнда шархатаһан сэрэгшэд намарынь ерэжэ эхилээ һэн. Тэдэнэй зариманиинь нэгэ һарашье болонгүйгөөр шархаһаа наһаа барашаха. Нютагайхидаймнай дайнда унаһан тухай мэдээсэл ерэхэ.

Иимэ эрхэ байдалда ажабайдал тогтошохо гэжэ һанахаар. Харин хэды хүндэ байдалай тохёолдобошье, хүн зомнай бүри үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, байһан һэргэтэй бүхы юумэеэ фронт руу эльгээхын түлөө хүсэдэг байгаа. Өөһэдөө гэдэһээ үлдэжэ, үбдэжэ ябаад, дабхар оролдосо гаргажа, ажалай үндэр илалтануудые туйладаг һэн. Манай Совет армиин дайсадта сохилто хэхэдэ, зоной яажа баясадаг, хүхидэг хөөрэжэ барахын аргагүй. Тэдэнэй ажабайдалда ямаршье хубилалтын болоошьегүй һаа, фронт дээрэ туйлагдаһан бага зэргэншье илалтые эльгээ зүрхэндөө дүтөөр абажа, өөһэдөө илалта туйлаһан мэтээр һанагша бэлэй.

Илалтын үдэр барагдашагүй баяр баясхалангаар угтагдабашье һаань, хүнүүд мүнөөхил хүндэ байдалда ажаллаһаар һэн. Иимэ хүшэр байдал дайнай һүүлээр үшөө хэдэн жэлдэ үргэлжэлһэн юм. Галзуу дошхон дайсаниие һамна бута сохихо хэрэгтэ совет арад бүхы хүсэ шадалаа зангидажа, нөөсэ баялигаа хэрэглэхэдээ, айхабтар ехэ баатаршалга харуулһан байна гэжэ түүхэһээ мэдэнэбди.

Манай Дэдэ-Жэрэмэй 50 хүн фронтһоо бусаагүй. Үхэлтэ тулалдаануудта шархатаһан, гэмэлтэһэн нютагаархид-сэрэгшэднай гэртээ бусажа ерэбэшье, Эхэ оронойнгоо жаргалта һайхан байдалай түлөө бүхы элүүр энхэеэ үгэһэн байжа, тэдэнэй зариманиинь наһа бараа һэн. Илангаяа нёдондо дайнай болон ажалай олохон ветерануудаа һүүлшын замдань үдэшөөбди.

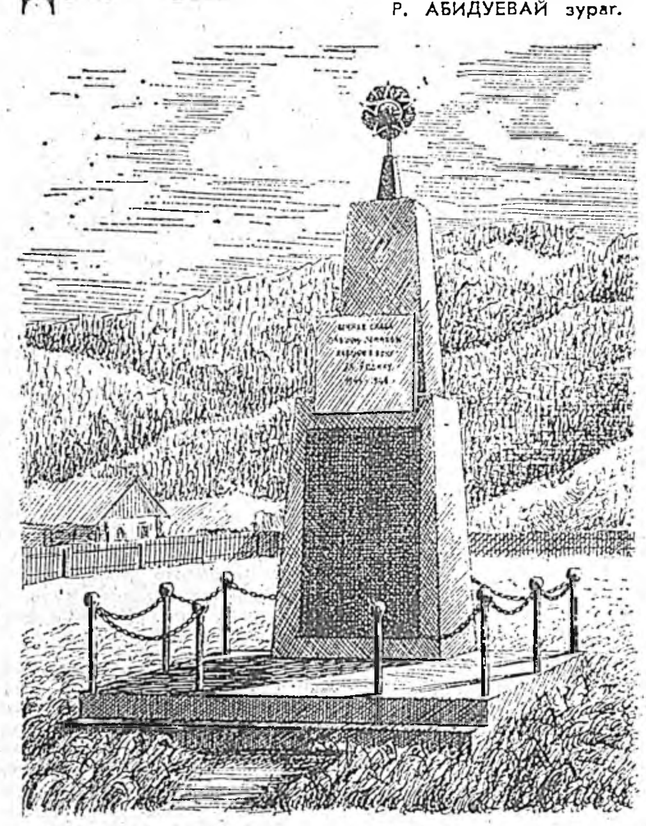
һүүлэй гуша гаран жэлдэ түрэл һууримнай һалбаран хүгжэһэн байна, хүгжэжэ байнашье. Анхан нэрлэгдээгүй, мүн тулюурханшье барилгатай хоёр үйлсэдэмнай шэнэ һайхан гэрнүүд урган бодожо, аяар 5 километрэй зайда һунаа. Тэдэнэр Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Советская гэжэ нэрлэгдэнхэй. П. И. Полетаевай, Залуушуулай, һургуулиин, «Набережная», «Нагорная» гэжэ үйлсэнүүд бии болоо. Сельсовет, 27-дохи СПТУ, лесничество, дунда һургуули, участкова больница, хүн зоной ажахынуудай хэрэглэлэнэй хангалгын комбинадай тушаан абалгын пункт, соёлой байшан, ноосолгын касса, стадион, 5 магазин һууринай бии. Тэрээнээн һууринһаа «Советская Россия» колхоз түбхинэнхэй. Хүн зомнайһаа хүн дахин олон болонхой. һургуулиин, колхозой болон эмэ зургаануудай мэргэжэлтэд булта дэдэ эрдэмтэй, нютагтаймнай хүн зон юм.

Агууехэ Илалтын һайндэр үргэнөөр тэмдэглэгдэдэг. һайндэрэй урдахана баяр ёһололой суглаан үнгэргэгдэдэг юм. Тэндэ ганса колхозникуудшье бэшэ, мүн залуушуул, һургуулиин һурагшад ерэдэг. Эсэгэ оронойнгоо мүнөөдэрэй жаргалтай байдалай түлөө ами наһаа үгэһэн эсэгэнэр, үбгэн абанар тухайгаа үшөө дахин дурсажа, ажаллаха эрмэлзэлээ харуулдаг.

Илалтын 25 жэлэй ойн урдахана алдар солын хүшөө һууринай нэгэдэһэн һэн. Дайнһаа бусаагүй нютагаймнай 50 хүнэй нэрэ хүшөө дээрэ һиилэгдэһэн юм. һургуулиин һурагшад дайнай ветерануудтай сүг сэсэрлиг түхеэржэ, тэрэнээ сагүргэлжэ харууһалжа байдаг.

Жаргалтай энэ байдалаймнай түлөө дайнда унаһан нютагайнгаа сэрэгшэдэй дурасхаалда хүндэлэл үргэхэеэ алдар солын хүшөөдэ хажууда жэл бүри сугларагдаба.

М. КИТАЕВ,
Дэдэ-Жэрэмэй дунда һургуулиин багша.

Р. АБИДУЕВАЙ зураг.

ХАРГЫНУУД ДАРДАМ БА...

Республикын Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал соо харгы замуудые гаргадаг, заһабаридаг хүдэлмэришэдэй зүблөөн болобо. Зүблөөндэ партиин райкомуудай секретарьнууд, арадай депутадуудай райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр болон ниитын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд олоороо хабаадалсаһан байна.

1986—1990 онуудта Буряадай АССР-тэ автомобильна харгы замуудые хүгжөөхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Е. А. Тарасюк тус асуудалаар элидхэл хэһэн байна.

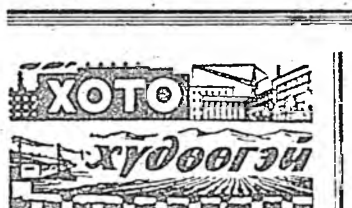
— Материальна, финансова болон ажалай арга нөөсэнүүдые зүбөөр, ашагтайгаар хэрэглэхын зорилгоор 1985 ондо Бурятавтодор болон Эрхүү — Улаан-Үдэ гэһэн харгын управленинүүд нэгэдхэгдэжэ, автомобильна харгынуудые ашаглалгын ба барилгын Буряадай үйлэдбэриин нэгэдэл болгогдон хубилгагдаа һэн, — гэжэ элидхэлшэ үгынгөө эхиндэ тэмдэглэбэ. Үнгэрөөд байһан арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада республикын харгын хүдэлмэришэд табан жэлэй туршада капитальна барилгын, барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэжэ гараһан байна. Энэ үе соо 479 километр харгы ашаглалгада оруулагдаа, һэльбэн шэнэдхэгдээ. Энэнь арбадахи табан жэлэйхиһээ зуугаад километрээр үлүү болоно. Тиигэжэ Харлан—Сүхэ, Северобайкальск—Шэнэ-Уоян, Зырянск, Нестерево, Максимиха тосхонуудай харгынууд асфальтаар хүшагдаһан байха юм. Энээнһээ гадна гол, горхонууд дээгүүр хэдэн арбаад хүүргэнүүд баригдаһан, заһабарилагдаһан байна. Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай, Кабанскын районуудай харгы заһабаридаг подразделенинүүд түсэбтэ даабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Дардам харгы ашаглалгада үгэжэ, ажалшадые баясуулжа байдаг ажалай түрүүшүүл район бүхэнэй управленидэ бии. Тэдэнэй дундаһаа «Арадуудай хани барисаанай» орденоор, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан, харгы заһабарилгын нэгэдэхи управлениин жолоошон Д. С. Шадеев, Ажалай Алдар Солын II, III шатын орденто М. Н. Полянский, мүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг», Ажалай Алдар солын орденуудаар шагнагдаһан Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй районуудай Китаев, Бурдуковский, Перелыгин болон бусадые нэрлэлтэй. Тиихэдэ харгы заһабарилгын республикын 24 хүдэлмэришэндэ РСФСР-эй автомобильна харгын министерствын «Хүндэтэ харгышан», «Эрхим механизатор», «Эрхим жолоошон», «Эрхим бригадир», «Эрхим мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдоо һэн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ.

Гэхэтэй хамта республикын зарим районуудта харгы заһабарилгада хайша хэрэгээр хандаха ушар үзэгдэһөөр. Илангаяа ажахынуудай фермэ, отара, полевой стан руу ошоһон харгынууд муу байһан зандаа. Республика дотор тиимэ харгынуудай утань аяар долоон мянган километрһээ үлэнэ. 1984 ондо ажахынууд хоорондын харгы заһабарилха, бариха тусхай «Дорспецстрой» трест байгуулагдаһан юм. Зүгөөр тус трестын хүтэлбэрилэгшэд районуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй захяа заабаринуудые һанаһанда хүрэмөөр бэелүүлнэгүй гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Ашаа болон пассажирнуудые зөөлгын жэл бүри ехэ боложо байһан үе сагта автомобильна харгынуудые һайнаар бариха, заһабарилха хүдэлмэри удаанаар ябуулагдана. Үнгэрһэн үе соо Хурамхаанай, Хэжэнгын, Прибайкалиин районуудай харгы заһабарилгын управленинүүд түсэбтэ даабаринуудаа дүүргээгүй. Тиихэдэ Каменскын, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Улаан-Үдын харгы заһабарилгын управленинүүд багаар хүдэлмэри хэжэ ехэ мүнгэ зөөри гаргашалһан байба. Тиихэдэ харгы заһабарилгын управленинүүд бии байгаа техникэдээ гамгүйгөөр хандана, саг сооһоо заһабарилнагүй, дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэнэгүй. Партиин райкомууд, арадай депутадуудай райгүйсэдкомууд харгы барилгын организацинуудай хүдэлмэреэр һонирхоногүй, заабари, зүбшэл үгэнэгүй. һүүлэй үедэ республика дотор харгы замуудые һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэриин хэгдээшье һаа, дутуу дунданууд олоор үзэгдэнэ. Жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ харгы барилга, заһабарилгада түсэбһөө үлүү мүнгэн зөөри гаргашалагдаа юм. Зүгөөр, харгын муухаа боложо, аянда ябаһан жолоошодой аварида орохо ушарнууд олон. Үнгэрөөд байһан үе соо Хориин райондо бусадһаа олон гэнэ усал үзэгдөө. Шалтагаанинь гэхэдэ: харгы халтируухай, харгын тэмдэгүүд үгы байба. Мүн Загарайн, Баргажанай, Зэдын районуудта иимэ шалтагаанаар харгы дээрэ аюул тохёолдоно гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Улаан-Үдэ — Хяагта гэһэн республикын үнинэй, урданай харгы хүн бүхэнэй һанаае зобооһон зандаа. Юуб гэхэдэ, энэ харгыгаар хүндэ ашаанай машинанууд үдэр бүри һүндэлнэ. Үдэрэй туршада бии болоһон эдэ яама ялхинуудые тэрэ доронь заһаха, сэбэрлэхэ уялгатай хүдэлмэришэд тэрэнээ хэнгүй орхижорхино ха юм. Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Яруунын районууд руу зурыһан харгынууд мүн лэ иимэрхүү байдалтай болоһоор үнинэй. Зүгөөр иимэ байдал дурсагдагша районуудай хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа зобооногүй ха гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

— Манай Түнхэнэй районой харгы замуудаар хүндэ ашаатай томо машинанууд Эрхүү хотоһоо, Слюдянка станциһаа Моондо хүрэтэр үдэр бүри ашаа шэрэнэ. Энээнэй хажуугаар аршаан, курортдо [illegible]

ХАРИЛСАА ХОЛБООНИИНЬ ҮРГЭДЭНЭ

Улаан-Үдэ хотын һуралсалай эмхи зургаануудтай харилсаа холбоогоо республикын музейнүүдэй нэгэдэл жэлһээ жэлдэ үргэдхэнэ.

Жэшээлхэдэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түүхын факультедэй студентнэрэй музейно-археологическа практикые нэгэдэлэймнай хүдэлмэрилэгшэд хэдэн удаа хүтэлбэрилөөд байна. Республикын музейнүүдэй нэгэдэлэй байдал ба хүгжэлтынь зорилгонууд, гүрэнэй болон ниитын музейнүүдэй хүдэлмэри, экспонадуудые хадагалха гэхэ мэтын асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдадаг юм. Музейн хүдэлмэрилэгшэдэй үгэһэн даабаряар музейн экспозицида табигдаха материалнуудые суглуулаад, студентнэр зачедуудые тушаадаг. һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаатай материалнуудые студентнэр ехэ дуратайгаар суглуулаа. Жэшээлхэдэ, дайнай үедэ хүдэлһэн эвакогоспитальнууд тухай баян материал суглуулагданхай. Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуулиин байшан соо оршоһон эвакогоспитальдо медсестрагаар хүдэлһэн К. И. Парфенова үнэхөөрөөшье хоморой болоһон фото-зураг дамжуулжа, тэрэ үеын хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэбэ.

И. КЛИНОВСКАЯ.

ХҮЛЕЭГДЭЭГҮЙ ШҮҮБЭРИ

Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-тарян ажалай гурбадахи бригадын бригадир, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат М. В. Перелыгин лотерейгээр наадахадаа, ехэ аза талаантай байба. Мүнгэ зөөриин лотерейн байгша оной нэгэдэхи нааданай хэдэн билет тэрэ худалдажа абаһан байгаа. Тэдэнэйнь нэгэн 9000 түхэриг сэнтэй «Жигули» ВАЗ-21063 түхэлэй хүнгэн автомобилиин шүүбэридэ тудаба.

— Яаһан хүлеэгдээгүй шүүбэри гээшэб! — гэжэ Михаил Васильевич, манай амаршалһанай һүүлээр хөөрэхэдөө, гайхана. — Улаан-Үдэдэ, Зэдэдэ лотерейгээр автомобиль шүүгээ гэжэ дуулахадаа яаһан талаантай зон бэ гэжэ баясагша һэм. Теэд өөртэмни тиимэ шүүбэри хэзээ нэгэтэ тудаха гэһэн бодол һанаанаймни шэгшэгтэшье байгаагүй.

Ф. ТИМОФЕЕВ.

УТА НАҺА НАҺАЛХА ГЭБЭЛ

Физкультурнигуудай бэеын элүүрые шалгажа байха, тэдэнэй мүрысөөндэ хэр бэлэдхэжэ байһые, спортсменүүдэй һорилгын ямараар үнгэргэгдэдэгые сэгнэжэ байха зорилготойгоор врачай хиналтын түбүүд болгогдожо, врачебно-физкультурна диспансернууд нээгдэһэн юм. Саашадаа тэдэнэй үүргэ бүри үргэдөө һэн. Мүнөө диспансерай врачнууд спортсменүүдэй бэе махабадай хубилхые саг үргэлжэ хёрхо наринаар адаглана, тэдээндэ тусгаар упражненинүүдэй курса тодорхойлно, спортын клубуудые, дээдэ ба дунда һургуулинуудта физкультурын хүгжэлтые харгалзана.

Хүгшэрһэн ба дундуур наһанай хүнүүдые физкультурада хабаадуулхын тула врачебно-физкультурна диспансернууд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Москва хотын 13-дахи врачебно-физкультурна диспансерай мэдэлдэ байһан һайн дуратанай нэгэдэлдэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, профсоюзуудай соёлой ордонгуудай ба байһан газарайнгаа элүүр энхын бүлэгүүдтэ, урилдагшадай клубуудта, уһаар бэеэ хатуужуулагшадай һургуулинуудта пенсионернүүд аргагүй дуратайгаар хабаадалсадаг байна. Зургаан һара болоод лэ тэдэ тон нарин, анхаралтай медицинскэ хиналта үнгэргэдэг. Физкультурнигуудай зэргэдэ һаяхан ороһон хүнүүд бүришье һаа ехэ анхаралда абтадаг. Илангаяа «моржнууд» гүүлэдэг, уһаар бэеэ хатуужуулан шангадхаха дуратайшуул түргэ түргэн шалгуулжа байдаг.

Жэбжэгэр, сэбэр бэетэй «морж» Н. Новаковскиие хараад, дала гараһан наһатай хүн гэжэ заяандаашье этигэхээр бэшэ. Тэрэ мүнөө болотор инженер-конструктораар хүдэлһэн шэгээрэй. Мүн баһа жаран зургаа наһатай Е. Зеленов инженерээр хүдэлһөөр. Тэрэ урилдагшадай клубта ябадаг юм. Уһаар бэеэ хатуужуулан һорилгын һургуулиин ниитын директор 70 наһатай Б. Пинтус бултантай адли тамардаг, тиихэ зуураа, бэшэнэй бэлэдхэлые, хүн бүхэндэ врачай тодорхойлжо үгэһэн тамаралгын журамые хёрхоор адаглан хинадаг юм. Гадна тэрэ городой промышленна предприятиин нэгэндэ хүдэлдэг.

Хүн бүхэндэ эдлэгдээгүй айхабтар ехэ «элүүрэй нөөсэ» бии юм гээд, 13-дахи диспансерай ахамад врач Н. Спирина тоолоно. Спортын һорилгонууд тэрэниие элирүүлэн гаргажа хэрэглэлгэдэ туһалдаг. Мүнөөнэй физкультурнигуудай зариманиинь наһанайнгаа хүрэхэдэ, пенсидэ гараһан юм. Харин спортын һайгаар тэдэ түргэн бэеэ заһажа хүдэржүүлээд, һөөргөө ажалдаа ороо бшуу. Эндэ тэндээ үбдэдэг зарим хүнүүд врачай зүбшэлөөр физкультура эрхилжэ, мүнөө элүүр энхэ бэетэй болошонхой агша.

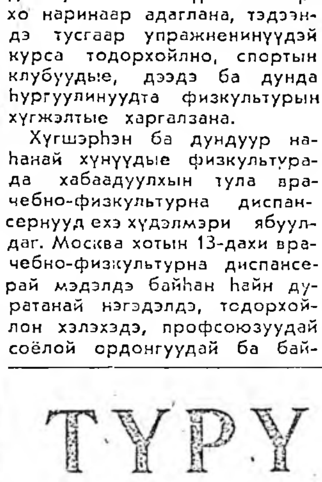
«Зүрхэн багтамни ходо үбдэнэ, түргөөр эсэнэб» гэжэ 65 наһатай агроном И. Белый сула гомдол баригша һэн. Мүнөө амбулаторно карточка дээрэнь уншахада, булта һайн тэмдэглэлтэй: шуһанайнь дараса — хэмжүүр соогоо, ЭКГ — жэгдэ, муудаха хэбэргүй. Бэеэнь энхэ элүүр. Үгышье һаа, урилдагшадай клубай гэшүүн, токарь мэргэжэлтэй А. Л. Кузьминиие абажа хараха болоо һаа, тэрэ 69 наһандаа һайн дуранай урилдагшадай дунда үнгэргэгдэһэн ниитэ городой мүрысөөндэ 1-дэхи һуури эзэлээ ха юм. Эдэ мүрысөөнүүдтэ 60 наһатай О. Хабинская, 70 наһатай В. Гирявенко гэгшэд баһал шалгараа.

13-дахи врачебно-физкультурна диспансерай мэргэжэлтэд гансал стационартаа үзөөд байдаггүй, харин спортын элдэб секци, кружогуудай эмхидхэгдэһэн газарта ошожо, физкультурнигуудай бэеыень шалгадаг, харадаг байна.

Урилдаанай гү, али тамаралгын урда тээ ба һүүлээр нэгэ хэды болоод лэ тэдэнэй шуһанай дараса хэмжэжэ үзэдэг, наһаараа илгарһан физкультурнигуудай бүлэгүүдтэ тус тустань тааруу зүбшэл, заабари үгэдэг байха юм. Тиигэжэ эндэ наһатай зоной бэеын элүүрые сахиха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Борис ДАНИЛОВ.
(АПН).

ТҮРҮҮШЫН УРИЛДААН

Дэдэ Онгостойн пионернүүдэй «Огонёк» лагерьта «Спартак», «Труд» бүлгэмүүдэй спортын ветерануудай дунда санаар урилдалгын мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Түрүүшынхеэ болоһон энэ урилдаанда жараад ветеранууд хабаадалсаа. Эдэнэй хоорондо [illegible] эхэнэрнүүд гурбан, эрэшүүл табан километрэй зайда урилдаха хэнэйнгээ хурдан солбоние харуулба.

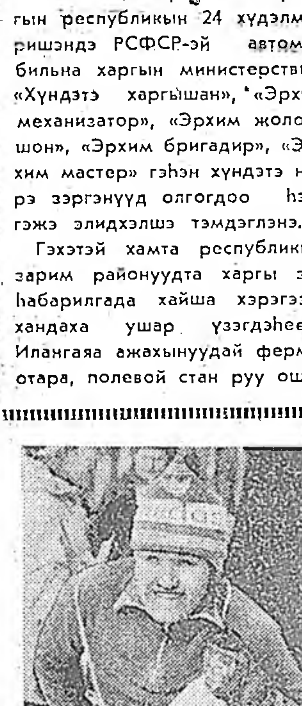
Бусадһаа урид эхэнэрнүүд гурбан километрэй зайда урилдахаар табигдаба. Наһатайшуулай имээ олоороо сугларааад, урилдажа ябаһаниие харахада, урма баяр түрүүлэмээр байгдаа һэн. Юуб гэхэдэ, эдэнэрэй дунда гансашье гуша дүшэ хүрэһэн эхэнэрнүүд бэшэ, табишье хүрэһэн эхэнэрнүүд урилдаһан байгаа бшуу. Дүрбэн бүлэг боложо хубаараад урилдагшад сооһоо Бурятгеологиин управлениин геофизик В. С. Колохматова, «Бурятэнерго» управлениин хэлхээ холбооной инженер Н. В. Венедиктова, инженер-лаборант Т. А. Кокорина, Гусиноозерскын пионернүүдэй байшангай методист З. В. Куликова гэгшэд өөһэд өөһэдын бүлэгүүдэй дундаһаа түрүү һуури эзэлбэ.

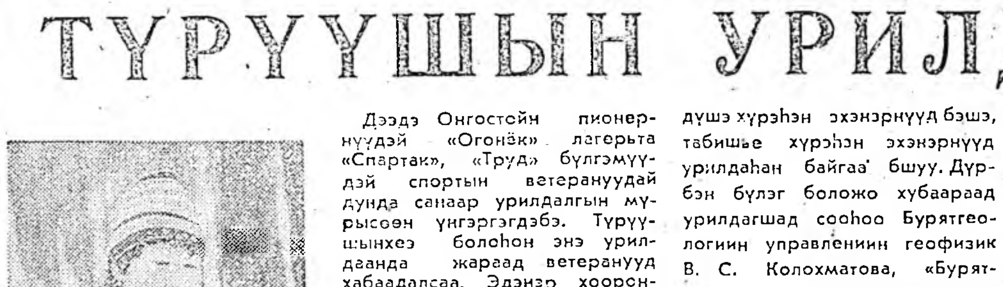
Бүхы бүлэгүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанай дүн гаргахада, «Спартак» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй команда түрүү һуури эзэлжэ, грамотаар шагнагдаа. Эдэнэрэй удаа эрэшүүл урилдаһан байба. Тэдэнэй дунда урдандаа республикын чемпионууд ябаһан П. А. Лаптев, В. А. Быков, эдэнэрэй хойноһоо һубарилдаһан врач-окулист Ф. Е. Попов, ахалагша топограф М. А. Кологов, инженер-энергетик Ю. В. Горохов, врач М. М. Тагангаев, Буркоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэ П. А. Кошмарев болон бусадые харанабди.

Түрүүшын бүлэгтэ урилдагшад сооһоо Гусиноозерскын ГРЭС-эй слесарь В. И. Перелыгин, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин багша В. И. Кузнецов, «Электромашина» заводой токарь В. А. Быков гэгшэд түрүүлэн ерэжэ, үетэн нүхэдөө баясуулба.

Улаан-Үдэ хотодо ветерануудай дунда түрүүшынхиеэ үнгэргэгдэһэн энэ урилдаан саашадаа олоной дунда таража, заншалта болоһой гэжэ һанагдаа һэн.

Б. ПАВЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Врач В. Бухинаева. 2. Урилдаанай урда тээ. 3. «Спартак» бүлгэмэй спортын ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ Е. С. Алемасова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ ТИРАЖ

«45-һаа 6-ень таахa» ба «36-һаа 5-ень таахa», Спортлотонуудай 1986 оной февралиин 23-да үнгэргэгдэһэн 8-дахи тираж.

«45-һаа 6-ень таахa»: 3 — бобслей, 11 — волейбол, 14 — академическэ һэлюурдэлгэ, 22 — уһа руу һүрэлгэ, 29 — стендовэ буудалга, 41 — столой теннис.

«36-һаа 5-ень таахa»: 3 — бобслей, 5 — бүхэ барилдаан, 25 — шаргын спорт, 32 — фигурна һолжоролго, 35 — Шайбатай хоккей.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съездын хүдэлмэри тухай информационно мэдээсэл. 1986 оной февралиин 26-най үглөөнэй заседани тухай ТАСС-ай тоосоон. Республикын арадай ажахын түрүүшүүлэй Хүндэлэлэй самбар. «Ерээдүй тээшэ этигэл дүүрэнээр харанабди» — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ КПСС-эй Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой хэһэн политическэ элидхэлые һайшаан дэмжэһэн материалнуудай суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 Баримтата фильм. 10.20 — «Не имеющий чина». 2-дохи сери. 11.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэ». **15.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 15.45 — Баримтата фильм. 16.05 — Арадай инструментнүүдэй оркестр наадаха. 16.35 — «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 17.05 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 17.50 — Баримтата фильм. 18.50 — Арфа зэдэлнэ.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. **19.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 20.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.25 — «Теплое место» — зүжэг. **22.00 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ.** 22.15 — Гүрэнэй Хойто ород арадай хоорой концерт. 23.15 — «Время». 24.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Москва) — ЦСКА.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина... Н-00397. Заказ № 49. Индекс 6...